

НАРЕДБА № 6 от 28.03.2024 г. за присъединяване на обекти към електрическите мрежи

Издадена от председателя на Комисията за енергийно и водно регулиране, обн., ДВ, бр. 28 от 2.04.2024 г., в сила от 2.04.2024 г., изм. и доп., бр. 84 от 4.10.2024 г., в сила от 4.10.2024 г.

Глава първа

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. (1) С тази наредба се определят условията и редът за:

1. присъединяване на обекти за потребление на електрическа енергия към електрическите мрежи;
2. присъединяване на обекти за производство на електрическа енергия към електрическите мрежи;
3. присъединяване на обекти за съхранение на електрическа енергия към електрическите мрежи;
4. присъединяване на обекти на мрежови оператори към електрически мрежи на други оператори;
5. промени в начина на присъединяване на съществуващи присъединени към електрическите мрежи обекти;
6. проучване на условията и начина на присъединяване, издаване на становище за присъединяване и сключване на предварителен договор и договор за присъединяване на обекти;
7. преустановяване на присъединяването или на преноса на електрическа енергия до/от обекти.

(2) С наредбата се определят и границите на собственост между електрическите съоръжения за присъединяване на обект и електрическите съоръжения, елементи на електрическата мрежа.

(3) По предложение на оператора на електропреносната и операторите на електроразпределителни мрежи или по своя инициатива Комисията за енергийно и водно регулиране, наричана по нататък "комисията", приема методика за присъединяване на обекти към електрическите мрежи, включваща критерии за определяне условията за присъединяване; методиката гарантира, че присъединяването на нов обект не предизвиква нарушаване на показателите за качеството на пренасяната електрическа енергия както на вече присъединените, така и на новите обекти съгласно стандартите за характеристики на напрежението на електрическата енергия.

Чл. 2. (1) Обекти за потребление, за производство и за съхранение на електрическа енергия се присъединяват към съответната електрическа мрежа при технически условия и начин, определени от съответния мрежови оператор, при отчитане на възможно най-доброто икономическо и техническо решение.

(2) Искането за проучване на условията и начина на присъединяване и исканията за сключване на предварителен договор за присъединяване и/или договор за присъединяване на обект по ал. 1 се подават до съответния мрежови оператор, на чиято лицензионна територия или към чиято мрежа ще се присъедини обектът. Искане за проучване на условията и начина на присъединяване на обект може да бъде подадено и по реда на чл. 140а от Закона за устройство на територията. Мрежовите оператори са длъжни да осигурят възможност за подаване на исканията по тази наредба, съответно отговорите по тях, по електронен път по реда на Закона за електронното управление, и/или по електронна поща, обявена на интернет страницата на оператора. Мрежовият оператор осъществява комуникация с ползвателите на мрежата и с лицата, на които предоставя услуги, писмено или по друг подходящ начин в съответствие с предоставените от съответното лице данни за контакт и/или направена регистрация в онлайн клиентски портал.

(3) Мрежовият оператор, към чиято мрежа ще се осъществи присъединяването, издава и договаря с лицето, поискало присъединяването:

1. становище за условията и начина на присъединяване;
2. предварителен договор за присъединяване, когато такъв се изисква, сключен между съответния мрежови оператор, към чиято мрежа ще се осъществи присъединяването, и лицето, поискало присъединяването;

3. договор за присъединяване, сключен между съответния мрежови оператор, към чиято мрежа ще се осъществи присъединяването, и лицето, поискала присъединяването на обекта.

(4) Проучването на условията и начина на присъединяване на обект се извършва след представяне на:

1. документ, удостоверяващ наличието на вещно право да се строи в имота или в обекта, в който е или ще бъде изграден обектът или несамостоятелното съоръжение/инсталация, или

2. (нова – ДВ, бр. 84 от 2024 г. , в сила от 4.10.2024 г.) предварителен договор с нотариална заверка на подписите за продажба на имот или за учредяване на вещни права да се строи в имота, или влязло в сила решение по чл. 37, ал. 4 от Закона за общинската собственост, или влязло в сила решение по чл. 75, ал. 3 от Закона за горите – в случаите на присъединяване на обект за производство на електрическа енергия от възобновяеми източници, или

3. (предишна т. 2 – ДВ, бр. 84 от 2024 г. , в сила от 4.10.2024 г.) нотариално заверено съгласие на собственика на имота за поставяне на обекта или на несамостоятелното съоръжение/инсталация или договор за наем, сключен със собственика на имота, и нотариално заверено съгласие на собственика на имота за поставяне на обекта или на несамостоятелното съоръжение/инсталация.

(5) Предварителният договор за присъединяване се сключва преди изготвянето на инвестиционния проект за изграждане или преустройство на присъединявания обект.

(6) Договорът за присъединяване се сключва след одобряване на инвестиционния проект, когато е приложимо, и издаване и влизане в сила на разрешение за строеж за изграждане или преустройство на присъединявания обект, с изключение за съоръженията за присъединяване, или разрешение за поставяне, когато издаването им е задължително съгласно разпоредбите на Закона за устройство на територията.

(7) Проучването на условията и начина на присъединяване на обект за производство на електрическа енергия от възобновяеми източници или на условията и начина на присъединяване на съществуващ обект за потребление, когато към него се предвижда изграждане на несамостоятелно съоръжение/инсталация за производство на електрическа енергия от възобновяеми източници, сключването на предварителния договор за присъединяване, когато такъв се изисква, и на договора за присъединяване може да се извърши и по реда на чл. 22 от Закона за енергията от възобновяеми източници.

(8) Преносът на електрическа енергия от присъединявания обект към съответната мрежа и от тази мрежа към присъединявания обект се осъществява след въвеждането в експлоатация при условията и по реда на Закона за устройство на територията и/или на тази наредба на обекта, на съоръженията за присъединяване, включително и на съоръженията за присъединяване при временна схема на достъп.

Чл. 3. (1) Присъединяваният обект трябва да отговаря на техническите изисквания на тази наредба и на наредбите и правилата по чл. 83, ал. 1 от Закона за енергетиката.

(2) Мрежовите оператори могат да отказват присъединяването на обект, когато не отговаря на изискванията и/или не изпълнява условията по ал. 1 и застрашава надеждната работа на електроенергийната система (ЕЕС), сигурността и качеството на преноса на електрическа енергия до/от други обекти, здравето и живота на гражданите и собствеността на трети лица.

Чл. 4. (1) Когато към нов или към съществуващ обект се предвижда изграждане/поставяне на съоръжение/инсталация за потребление и/или производство и/или съхранение на електрическа енергия, то е или става част от присъединяващия се/съществуващия обект, като при присъединяването на обекта или при промяната на присъединяването, в т.ч. и на присъединителните съоръжения, на обекта не се изграждат отделни присъединителни съоръжения и не се монтира допълнително средство за търговско измерване, освен ако в друг нормативен или административен акт е предвидено отделно измерване.

(2) Съоръжение/инсталация по ал. 1 се присъединява към мрежата като самостоятелен обект с отделно търговско измерване и отделни присъединителни съоръжения в случай че приема/отдава електрическа енергия само от/в мрежата и не обменя електрическа енергия с обекта по ал. 1.

Чл. 5. (1) Всяко проучване, включително и за съгласуване, на условията и начина на присъединяване на обект,

всяко присъединяване на обект и всяка друга услуга, свързана с лицензионната дейност пренос или разпределение на електрическа енергия, извършвана при прилагане на тази наредба, се заплащат на съответния мрежови оператор преди извършването им.

(2) Когато предоставянето на услуга по ал. 1 налага проучване на условията и/или присъединяване на обект на мрежови оператор към електрическа мрежа на друг оператор, лицето, заявило съответната услуга, заплаща на мрежовия оператор, към чиято мрежа ще се присъедини обектът му, и разходите за проучване и/или за присъединяване на собствения обект на този мрежови оператор, който заплаща получената сума на оператора на другата електрическа мрежа.

(3) Срокът за предоставяне на услуга по ал. 1 започва да тече от деня, следващ деня, в който съответната услуга е заплатена.

Чл. 6. (1) Лице, поискало проучване и/или присъединяване на обект, може да обжалва пред комисията действия или бездействия на оператор на електрическа мрежа по прилагане на тази наредба при условията и по реда на чл. 22 от Закона за енергетиката.

(2) В случай на обжалване предвидените в тази наредба срокове спират да текат до деня, в който комисията приеме решение по спора.

Глава втора

РЕД ЗА ПРИСЪЕДИНЯВАНЕ НА ОБЕКТИ ЗА ПОТРЕБЛЕНИЕ НА ЕЛЕКТРИЧЕСКА ЕНЕРГИЯ

Раздел I

Искане за проучване на условията за присъединяване

Чл. 7. (1) За проучване на условията за присъединяване на обект за потребление към електрическата мрежа се подава писмено искане до съответния мрежови оператор по местонахождение на обекта в случаите:

1. при изграждане на нов обект;
2. при изграждане на нов обект, когато се предвижда към този обект да се изгради несамостоятелно съоръжение/инсталация за производство и/или съхранение на електрическа енергия, което ще отдава електрическа енергия в мрежата;
3. при преустройство на обект по реда на Закона за устройство на територията;
4. при увеличаване на присъединената мощност на съществуващ, присъединен към електрическата мрежа обект;
5. при обособяване на нов обект със самостоятелно измерване на електрическата енергия чрез отделяне от съществуващ обект, който е присъединен към електрическата мрежа;
6. при промяна на броя на фазите независимо от това дали се променя договорената присъединена мощност;
7. при изграждане на нови съоръжения за присъединяване, свързано с повишаване на категорията по осигуреност на електроснабдяването;
8. за временно електроснабдяване на строителни обекти;
9. за временно електроснабдяване на преместваеми обекти по смисъла на Закона за устройство на територията, включително самостоятелни обекти по чл. 92а, ал. 3 и 5 от Закона за енергетиката;
10. за електроснабдяване на приемници на електрическа енергия в незастроен поземлен имот, когато това е в съответствие с конкретното предназначение и допустимия начин на ползване на имота, уредени в специален закон;
11. за електроснабдяване на съществуващ обект, който не е присъединен към електрическата мрежа;

12. за присъединяване на обект с преустановено присъединяване към мрежата;
13. при искане за допълнително захранване при запазване категорията на осигуреност;
14. при искане за изграждане/поставяне на несамостоятелно съоръжение/инсталация за производство на електрическа енергия към/в съществуващ, присъединен към електрическата мрежа обект за потребление, когато се предвижда отдаване на електрическа енергия в мрежата;
15. при искане за изграждане/поставяне на несамостоятелно съоръжение/инсталация за съхранение на електрическа енергия към/в съществуващ, присъединен към електрическата мрежа обект за потребление, когато се предвижда отдаване на електрическа енергия в мрежата и увеличаване на присъединената мощност;
16. при искане за увеличаване на общата инсталирана мощност на изградено/поставено несамостоятелно съоръжение/инсталация по т. 14;
17. при искане за увеличаване на общата инсталирана мощност на изградено/поставено несамостоятелно съоръжение/инсталация по т. 15, водещо до увеличаване на присъединената мощност;
18. за започване отдаването на електрическа енергия в мрежата от несамостоятелно съоръжение/инсталация за производство на електрическа енергия само за собствено потребление, изградено/поставено към/в съществуващ, присъединен към електрическата мрежа обект за потребление.

(2) Искането по ал. 1 се подава от лице, което:

1. има вещно право да строи в имота, в който е или ще бъде изграден обектът – за случаите по ал. 1, т. 1, 3 и 8;
2. е собственик, ползвател или наемател на присъединявания обект – за случаите по ал. 1, т. 4, 5, 6, 7, 10, 11, 12, 13 и 18;
3. има нотариално заверено съгласие на собственика на имота или договор за наем, сключен със собственика на имота, и нотариално заверено съгласие на собственика на имота за поставяне на преместваем обект – за случаите по ал. 1, т. 9;
4. има вещно право да строи в имота или в обекта, в който е или ще бъде изграден обектът или несамостоятелното съоръжение/инсталация, или има нотариално заверено съгласие на собственика на имота или договор за наем, сключен със собственика на имота, и нотариално заверено съгласие на собственика на имота за поставяне на преместваем обект – за случаите по ал. 1, т. 2, 14, 15, 16 и 17.

(3) Когато нивото на напрежението за електроснабдяване на обекта е определено, искането по ал. 1 се подава към оператора на електропреносната мрежа или към оператора на съответната електроразпределителна/затворена електроразпределителна мрежа по местонахождение на обекта, а когато нивото не е определено – към оператора на електроразпределителната/затворената електроразпределителна мрежа.

(4) Когато в обекта ще се изградят и несамостоятелни съоръжения/инсталации за производство и/или съхранение на електрическа енергия, които да отдават електрическа енергия в мрежата, към искането по ал. 1 се подават и документи по реда на глава трета и/или глава четвърта.

(5) Исканията по ал. 1 за несамостоятелни съоръжения/инсталации за производство от възобновяеми източници се приемат и регистрират от оператора на съответната мрежа в регистъра по чл. 28, ал. 5 от Закона за енергията от възобновяеми източници по реда на постъпването им, като на заявителя се издава уникален входящ номер.

Чл. 8. (1) Искането за проучване на условията и начина на присъединяване на обект към електрическата мрежа се подава по образец, предоставен от съответния мрежови оператор или по реда на чл. 140а от Закона за устройство на територията.

(2) Когато искането за проучване на условията и начина на присъединяване на обект към електрическата мрежа е подадено до съответния мрежови оператор, към него се прилагат копия на:

1. документ, удостоверяващ вещно право да строи в имота/обекта, в който е или ще бъде изграден обектът/несамостоятелното съоръжение/инсталация – в случаите по чл. 7, ал. 1, т. 1, 2, 3 и 8;
2. документ, удостоверяващ вещно право да се строи в имота/обекта или нотариално заверено съгласие на собственика на имота/обекта или договор за наем и нотариално заверено съгласие на собственика на имота/обекта – в случаите по чл. 7, ал. 1, т. 3, 4, 5, 6, 7, 10, 11, 12, 13 и 18;
3. нотариално заверено съгласие на собственика на имота или договор за наем и нотариално заверено съгласие на собственика на имота – в случаите по чл. 7, ал. 1, т. 9;
4. за случаите по чл. 7, ал. 1, т. 14, 15, 16 и 17:
  - а) документ, удостоверяващ вещно право да строи в имота/обекта, в който е или ще бъде изграден обектът/несамостоятелното съоръжение/инсталация, или
  - б) нотариално заверено съгласие на собственика на имота, или
  - в) договор за наем и нотариално заверено съгласие на собственика на имота.
- (3) Когато лицето по чл. 7, ал. 2 е наемател или ползвател на обекта, към искането се прилага нотариално заверено съгласие на собственика за подаване на искането по образец, предоставен от съответния мрежови оператор.
- (4) Когато представените документи са непълни или не отговарят на изискванията на наредбата, съответният мрежови оператор писмено уведомява лицето, което е подало искането, в срок от 5 работни дни от датата на подаването му.
- (5) Лицето, подало искането, отстранява непълнотите и несъответствията в документите или представя допълнително необходимите документи и информация в 30-дневен срок от датата на получаване на уведомлението по ал. 4. Срокът за предоставяне на становище започва да тече от датата на представяне на допълнителните документи и информация.
- (6) Процедурата по присъединяване на обекта се прекратява, когато лицето, подало искането, не отстрани непълнотите и несъответствията в документите или не представи допълнително необходимите документи и информация в срока по ал. 5.

Чл. 9. (1) В искането по чл. 7, ал. 1 се посочват:

1. точният адрес и предназначението на обекта;
2. броят на бъдещите обекти, когато обособяването им е допустимо съгласно Закона за устройство на територията и на тази наредба;
3. предоставената мощност;
4. присъединената мощност само за лицата по чл. 41, ал. 4 или когато обектът ще отдава електрическа енергия в мрежата;
5. броят на фазите;
6. броят на независимите източници за електрозахранване на присъединявания обект в съответствие с изискванията на лицето, подало искането, за категория по осигуреност на снабдяването с електрическа енергия;
7. срокът за въвеждане на обекта в експлоатация и на етапите, ако се въвежда поетапно;
8. точен адрес за кореспонденция, телефон и адрес на електронна поща на лицето, когато заявителят разполага с такава;
9. видът на приемниците на електрическа енергия, които могат да предизвикат недопустимо влошаване на показателите за качеството на електрическата енергия, пренасяна до други обекти.

(2) В искането по ал. 1 се посочва предоставената и/или присъединената мощност за целия обект, включително и в случаите по чл. 4, ал. 1 и при поэтапно въвеждане в експлоатация на отделни части на присъединявания обект.

(3) При присъединяване за временно електроснабдяване в искането се посочва и периодът за извършване на дейностите, за които е необходимо временното снабдяване с електрическа енергия.

(4) За електроснабдяване на приемник на електрическа енергия се посочват техническите характеристики на приемника и се представят доказателства, в т.ч. необходимите разрешения от съответните компетентни органи, че разполагането и използването на приемника е в съответствие с конкретното предназначение и допустимия начин на ползване на имота.

(5) Лицата по чл. 7, ал. 2 могат да посочат и други характеристики на присъединявания обект, за които считат, че са от значение за извършване на проучването на условията за присъединяване.

(6) За извършване на проучването съответният мрежови оператор може еднократно да поиска допълнителна информация за характеристиките на присъединявания обект съгласно правилата по чл. 83, ал. 1, т. 4 и 5 от Закона за енергетиката в 7-дневен срок от датата на подаване на искането по чл. 7, ал. 1. Сроктът за предоставяне на становище започва да тече от датата на представяне на допълнителната информация.

Раздел II

Условия за присъединяване

Чл. 10. (1) Съответният мрежови оператор определя условия за присъединяване на обекта.

(2) Операторът на електроразпределителната мрежа съгласува с оператора на електропреносната мрежа условията за присъединяване на обект за потребление към електроразпределителната мрежа в 14-дневен срок от получаване на искането в случаите, когато присъединяването на обекта:

1. води до промени в договорите, сключени между двата мрежови оператора;

2. налага изграждане или реконструиране на съоръжения в електропреносната мрежа или в електроразпределителната мрежа и електропреносната мрежа.

(3) Операторът на затворена електроразпределителна мрежа извършва съгласуването по ал. 2 с оператора на мрежата, към която затворената електроразпределителна мрежа е присъединена.

(4) Операторът на съответната мрежа съгласува условията за присъединяване на обекти по ал. 2 и 3 в срок до 7 дни от получаване на информацията за необходимо съгласуване от съответния мрежови оператор и посочва прогнозната цена за присъединяване, относима към неговата мрежа.

(5) (Нова – ДВ, бр. 84 от 2024 г., в сила от 4.10.2024 г.) За съгласуване условията за присъединяване на обект за потребление по чл. 7, ал. 1, т. 2, 14, 15, 16, 17 и 18 към електроразпределителна/затворена електроразпределителна мрежа средно или високо напрежение, присъединена към електропреносната/съответната електроразпределителна мрежа, се прилага редът по чл. 52, ал. 2 – 9.

(6) (Предишна ал. 5 – ДВ, бр. 84 от 2024 г., в сила от 4.10.2024 г.) Съответният мрежови оператор създава досие за всеки присъединяван обект за потребление, в което се съхраняват всички документи по присъединяването.

Чл. 11. (1) Условията за присъединяване на обекта за потребление се определят съобразно:

1. изискванията на Закона за енергетиката, както и на наредбите и правилата по чл. 83, ал. 1 от Закона за енергетиката;

2. предоставената информация в искането по чл. 7, включително за географското (териториалното) разположение на обекта;

3. резултатите от извършеното проучване за техническите възможности и начина на присъединяване към

електрическата мрежа;

4. оптималната схема за присъединяване;

5. методиката по чл. 1, ал. 3.

(2) Когато при проучване на условията за присъединяване на обекта за потребление се установи, че не е технически и икономически целесъобразно и не е в интерес на заявителя присъединяването да се осъществи към оператора на мрежата, на чиято територия се намира обектът, той препраща искането заедно с постъпилите документи към оператора на друга мрежа и уведомява за това лицето, подало искането, в срок от 7 дни.

(3) Когато операторът на мрежата, получил уведомлението по ал. 2, прецени, че е възможно при условията на чл. 117, ал. 2 от Закона за енергетиката да присъедини обекта за потребление, който се намира на територията на друг мрежови оператор, той определя условията за присъединяване след получаване на писмено разрешение за извършване на присъединяването от комисията.

(4) Оператор на електрическа мрежа може при условията на чл. 117, ал. 8 от Закона за енергетиката да присъедини обект за потребление към съоръжение/уредба – собственост на трето лице, когато липсва техническа възможност за присъединяването му в искания срок.

(5) В случаите по ал. 4 съответният мрежови оператор съгласува условията за присъединяване със собственика на съоръжението/уредбата, към която се предвижда да се осъществи присъединяването в 14-дневен срок от постъпване на искането.

Чл. 12. (1) Условията за присъединяване съдържат техническите изисквания на съответния мрежови оператор към съоръженията в присъединявания обект и информация за съоръженията за присъединяване относно:

1. предоставената и/или присъединената мощност;

2. номиналното напрежение на електрическата мрежа, към която ще бъде присъединен обектът;

3. начина и местата на присъединяване към мрежата с точните им географски координати, в т.ч. и необходимо разширение и/или повишаване на преносните възможности на мрежата, както и информацията по чл. 55, ал. 3;

4. сервитутните зони на съоръженията – размери и видове сервитутни права;

5. схемите на уредбите с брой на полетата за присъединяване и на резервните полета за развитие на електрическата мрежа в района;

6. групите на свързване и начин на заземяване на звездните центрове на силовите трансформатори;

7. метрологичните и техническите характеристики на токовите и напреженовите трансформатори за търговско измерване;

8. комутационните апарати;

9. релейните защиты и устройства за автоматика и препоръки за техните настройки;

10. системите за автоматично регулиране и техните настройки;

11. мерките за защита от пренапрежения;

12. съоръженията за телемеханика и за предаване на телеинформация в реално време;

13. средствата за връзка с оператора на електрическата мрежа;

14. вида, броя и мястото на монтиране на средствата за търговско измерване.

(2) Съответният мрежови оператор определя вида, местоположението и устройството на съоръженията за присъединяване в съответствие с изискванията:

1. на органа, който одобрява инвестиционния проект и издава разрешението за строеж и/или за поставяне, когато издаването им е задължително съгласно разпоредбите на Закона за устройство на територията;
2. на наредбите и правилата по чл. 83, ал. 1 от Закона за енергетиката;
3. на техническите спецификации на съответния мрежови оператор.

(3) В условията за присъединяване се определят и:

1. задълженията на страните по изграждане на присъединяването;
2. крайният срок за изграждане на присъединяването;
3. задълженията на страните по предоставяне на вещни права на територията на имота и/или осигуряване на сервитутни права в имоти на трети лица;
4. цена или прогнозна цена за присъединяване в случаите, когато такава не се утвърждава; прогнозната цена се представя заедно с описание на включените в нея обосновани разходи, свързани с присъединяването на обекта; в случаите по чл. 10, ал. 2 и 3 се посочва и прогнозната цена по чл. 10, ал. 4.

(4) Съответният мрежови оператор определя ниво на напрежението в зависимост от:

1. присъединяваната мощност;
2. предназначението на обекта;
3. вида на приемниците на електрическа енергия и/или на несамостоятелните съоръжения/инсталации за производство и/или съхранение на електрическа енергия, които ще отдават електрическа енергия в мрежата;
4. преносната възможност на съществуващата електрическа мрежа;
5. плановете за развитие на съответната мрежа.

(5) Когато към нов или съществуващ обект за потребление, присъединен към електроразпределителна/затворена електроразпределителна мрежа, се предвижда да се изгради/постави несамостоятелно съоръжение/инсталация за производство и/или за съхранение на електрическа енергия, не се допуска работа в "островен режим" на съоръжението/инсталацията.

(6) При инсталирана мощност на несамостоятелно съоръжение/инсталация за производство и/или съхранение на електрическа енергия, по-голяма от 10,8 kW, което ще отдава електрическа енергия в мрежата, задължително се изисква изграждането на симетрична трифазна генерираща система.

(7) В случаите по чл. 10, ал. 2 и 3 поставените допълнителни технически изисквания и условия от оператора на електропреносна или електроразпределителна мрежа се включват към условията и техническите изисквания на оператора на електроразпределителната мрежа или оператора на затворената електроразпределителна мрежа.

Чл. 13. (1) Когато за осъществяване на присъединяването се налага в имота, където е разположен обектът за потребление, да се изгради съоръжение – елемент на съответната електрическа мрежа, и това е технически и конструктивно допустимо, съответният мрежови оператор договаря със собственика на имота да прехвърли в негова полза възмездно правото на собственост на съответна част от имота, да учреди възмездно право на строеж, както и съответните сервитутни права.

(2) Когато при проучването се установи, че присъединяваният обект и/или съоръженията за присъединяване засягат съществуващи електрически съоръжения, изместването им се извършва от и за сметка на заявителя след сключване на договор и одобряване по реда на Закона за устройство на територията на съгласуваните проекти със съответния мрежови оператор, ако засегнатите съоръжения:

1. принадлежат към съответната електрическа мрежа, или
2. са електрически съоръжения за присъединяване на обекти за потребление, производство или съхранение на електрическа енергия, собственост на трето лице.

(3) Съответният мрежови оператор може безвъзмездно да ползва части от присъединявания обект за монтиране, поддържане и експлоатация на средства за измерване, комутационни устройства и други съоръжения, свързани със захранването на обекта. Тези части от обекта не могат да бъдат използвани за други цели от съответния мрежови оператор.

(4) Съответният мрежови оператор посочва условията по ал. 1, 2 и 3 в становището за условията за присъединяване.

Чл. 14. (1) Съответният мрежови оператор може мотивирано да откаже да присъедини изцяло или частично обект към електрическата мрежа при заявените условия:

1. при техническа невъзможност присъединяването да се осъществи в заявения срок за въвеждане на обекта в експлоатация, когато това е задължително съгласно разпоредбите на Закона за устройство на територията, и/или

2. когато присъединяването на обекта би довело до влошаване условията за пренос на електрическа енергия до/от други обекти поради липса или превишение на необходимата мощност.

(2) В случаите по ал. 1 съответният мрежови оператор уведомява писмено заявителя и посочва причините за отказа и необходимите мерки за тяхното отстраняване в срока по чл. 15, ал. 2, в т.ч. и за осигуряване на условия за присъединяване на обекта съобразно плановете за развитие на мрежата и договорите с други оператори на електрически мрежи и ползватели на мрежата.

Раздел III

Ред за издаване на становище за присъединяване и сключване на предварителен договор

Чл. 15. (1) Съответният мрежови оператор изготвя и предлага на лицата по чл. 7, ал. 2 писмено становище за условията за присъединяване.

(2) Сроковете за изготвяне и предоставяне на становище са:

1. в случаите по чл. 7, ал. 1, т. 1 и т. 3 – 13 и т. 17 – 14 дни, считано от датата на постъпване на искането за проучване;

2. в случаите по чл. 7, ал. 1, т. 2, 14, 16 и 18 за несамостоятелни съоръжения/инсталации за производство на електрическа енергия от възобновяеми източници с обща инсталирана мощност до 1 MW включително, които са изградени или се предвижда да бъдат изградени върху покривни и фасадни конструкции на присъединени към електроразпределителна/затворена електроразпределителна мрежа сгради и върху недвижими имоти към тях в урбанизирани територии, с изключение на съоръжения/инсталации по чл. 6, ал. 1, т. 1 и чл. 27, ал. 5 от Закона за енергията от възобновяеми източници:

а) 20 дни от подаване на искането за съоръжения/инсталации с обща инсталирана мощност до 30 kW включително;

б) 40 дни от подаване на искането за съоръжения/инсталации с обща инсталирана мощност от 30 kW до 1 MW;

3. в случаите по чл. 7, ал. 1, т. 2, 14, 16 и 18 за несамостоятелни съоръжения/инсталации за производство на електрическа енергия от възобновяеми източници, извън тези по т. 2 – 40 дни, считано от датата на постъпване на искането за проучване;

4. в случаите по чл. 7, ал. 1, т. 2 и 15 за несамостоятелни съоръжения/инсталации за съхранение на електрическа енергия – 20 дни, считано от датата на постъпване на искането за проучване;

5. в случаите по чл. 7, ал. 1, т. 2, 14 и 15 при искане за едновременно изграждане/поставяне на несамостоятелни съоръжения/инсталации за производство на електрическа енергия от възобновяеми източници и за съхранение на електрическа енергия – 40 дни, считано от датата на постъпване на искането за проучване.

(3) В случаите по чл. 8, ал. 4 сроковете по ал. 2 започват да текат след отстраняване на непълнотите в документацията по реда на чл. 8, ал. 5.

(4) При сложни схеми на присъединяване сроковете по ал. 2, т. 1 могат да се удължат по взаимно споразумение между страните.

(5) В случаите по чл. 10, ал. 2 и 3 и чл. 11, ал. 5 срокът за издаване на становище за условията за присъединяване от оператора на електроразпределителната/затворената електроразпределителна мрежа се удължава със срока на съгласуване на условията за присъединяване от страна на съответния мрежови оператор или на съответния собственик на съоръжението/уредбата.

(6) В случаите по чл. 11, ал. 2 и 3 сроковете по ал. 2 започват да текат от датата на получаване на писмено разрешение за присъединяване от комисията.

(7) В случаите по чл. 11, ал. 4 при непостигане на съгласие между съответния мрежови оператор и собственика на съоръжението/уредбата сроковете по ал. 2 започват да текат от датата на получаване на решението на комисията, с което се разпорежда предоставянето на ползването и заплащането на съответната цена.

Чл. 16. Издадените по реда на този раздел становища за условията и начина на присъединяване към електрическата мрежа са с валидност:

1. (изм. – ДВ, **бр. 84 от 2024 г.**, в сила от 4.10.2024 г.) за съществуващи обекти за потребление, когато към тях се изграждат/модернизират/поставят несамостоятелни съоръжения/инсталации за производство на електрическа енергия от възобновяеми източници и/или за съхранение на електрическа енергия, с изключение на случаите по чл. 26, ал. 15 и чл. 26а, ал. 2, т. 2, изр. второ от Закона за енергията от възобновяеми източници – до три месеца от предоставяне на гаранцията по чл. 29, ал. 1 от Закона за енергията от възобновяеми източници и/или на гаранцията по чл. 16а, ал. 1;

2. за съществуващи обекти за потребление, когато към тях се изграждат/модернизират несамостоятелни съоръжения/инсталации по чл. 26, ал. 15 от Закона за енергията от възобновяеми източници – 20 дни;

3. за всички други обекти за потребление – една година.

Чл. 16а. (Нов – ДВ, **бр. 84 от 2024 г.**, в сила от 4.10.2024 г.) (1) В тримесечен срок от получаване на становище за условията и начина за присъединяване на обекта за потребление лицето, подало искане по чл. 7, ал. 1, т. 15 и 17, предоставя в полза на оператора на съответната електрическа мрежа гаранция под формата на депозит или банкова гаранция в размер 50 000 лв. за всеки мегават (MW) от увеличената присъединена мощност. В случай че лицето не предостави дължимата гаранция в посочения срок, становището се счита за невалидно.

(2) При неподаване в срок на искане за сключване на предварителен договор за присъединяване или на договор за присъединяване, както и в случаите по чл. 18, ал. 4 и чл. 22, ал. 4, гаранцията по ал. 1 се връща на заявителя. Когато с писмено съгласие на лицето са направени разходи от съответния оператор по присъединяването на обекта, гаранцията се усвоява до размера на направените и незаплатени от заявителя разходи.

(3) При сключване на предварителен договор или на договор за присъединяване гаранцията по ал. 1 обезпечава изпълнението на задълженията на лицето във връзка с присъединяването на обекта.

(4) Предоставената от лицето гаранция се освобождава при присъединяването на обекта, като съответният оператор може да извърши прихващане с дължимата цена за присъединяване до размера на по-малкото от двете насрещни задължения.

Чл. 17. (1) Лицето, получило становище за присъединяване на обект по чл. 16, т. 1 в срока на валидност на становището, подава до мрежовия оператор искане за изготвяне на предварителен договор за присъединяване.

(2) Лице, получило становище за присъединяване, може да заяви промяна на заявените при подаване на искането за проучване обстоятелства, която не води до промяна в мястото на присъединяване, увеличение на присъединената мощност на обекта, съответно не налага промяна на условия, определени в становището за присъединяване, като в този случай не е необходимо съгласието на мрежовия оператор и оператора по чл. 10,

ал. 2 и 3 и чл. 11, ал. 2 и 3. Към искането се прилагат съответните допълнителни документи и информация.

(3) Промяна на заявените при подаване на искането за проучване обстоятелства, които водят до увеличение на присъединената мощност на обекта, но не променят мястото на присъединяване, както и не налагат извършване на ново проучване, може да бъде извършена от заявителя в хода на текущата процедура само със съгласието на мрежовия оператор и на оператора по чл. 10, ал. 2 и 3 и чл. 11, ал. 2 и 3. При изразено съгласие с променените условия към искането по ал. 1 се прилагат съответните допълнителни документи и информация. В случай че промяната води до увеличение на разходите за присъединяване, същото е за сметка на заявителя.

(4) Промяна на издадено становище за присъединяване, която води до увеличение на разходите за присъединяване, може да бъде извършена от мрежовия оператор само със съгласието на заявителя, освен ако промяната е необходима за изпълнение на задължение, регламентирано в нормативен акт или акт на съответния компетентен орган.

(5) В случай че лицето по ал. 1 не подаде искане за изготвяне на предварителен договор за присъединяване, придружен с всички изискуеми документи, посочени в тази наредба, в срока по чл. 16, т. 1, процедурата по присъединяване на обекта се прекратява.

Чл. 18. (1) Мрежовият оператор изготвя и предлага проект на предварителен договор за присъединяване на обекта на лицето, подало искане по чл. 17, ал. 1, в срок до 15 дни от датата на постъпване на искането за сключване на предварителен договор.

(2) Проектът на предварителен договор не може да съдържа условия, различни от тези, посочени в издаденото становище за присъединяване, освен в случаите по чл. 17, ал. 2, 3 и 4, и включва техническите изисквания съгласно глава трета и/или четвърта.

(3) Срокът на валидност на предварителния договор е 2 години.

(4) Когато заявителят не върне на оператора подписан предварителния договор за присъединяване в 15-дневен срок от получаването на проекта, процедурата по присъединяване на обекта се прекратява.

Чл. 19. (1) Лицето, получило становище за условията и начина за присъединяване или сключило предварителен договор за присъединяване, предоставя на съответния мрежови оператор за съгласуване инвестиционен проект за обекта за потребление или други документи, предвидени в Закона за устройство на територията.

(2) Когато е предвидено съоръженията за присъединяване на обекта да бъдат изградени по реда на чл. 28, ал. 6, задълженията на страните се уреждат в договора по чл. 26.

(3) Мрежовият оператор съгласува представения инвестиционен проект единствено по отношение на съответствието на съоръженията за присъединяване с изискванията на действащите технически правила и нормативи за тяхното проектиране и издаденото становище или сключения предварителен договор и уведомява заявителя в срок от 10 работни дни от получаването на проекта за съгласуването му или в същия срок го връща на заявителя с констатираните забележки.

(4) При необходимост от съгласуване с друг мрежови оператор срокът по ал. 3 се удължава със срока на необходимото съгласуване, но не повече от 30 дни от представяне на проектите.

Раздел IV

Договор за присъединяване на обекти за потребление

Чл. 20. (1) Договор за присъединяване на обекти за потребление към електрическата мрежа се сключва между съответния мрежови оператор и лицето, на което е представено становище за условията за присъединяване или с което е сключен предварителен договор за присъединяване.

(2) Договор за присъединяване по ал. 1 може да се сключи и с лице, което е титуляр на право на собственост или друго вещно или облигационно право за ползване на обекта, за който друго лице има издадено становище за условията за присъединяване или има сключен предварителен договор за присъединяване.

(3) За присъединяване на обекти по чл. 7, ал. 1, т. 8, 9 и 12 не се сключва договор за присъединяване и не се заплаща цена за присъединяване, когато за присъединяването:

1. не е необходимо проектиране и изграждане на съоръжения за присъединяване по реда на Закона за устройство на територията;

2. по чл. 7, ал. 1, т. 8 се изграждат съоръжения за присъединяване, които се използват и за присъединяване на изграждания обект.

(4) В случаите по ал. 3 се заплаща само цена за проучване на условията и начина на присъединяване, утвърдена от комисията, а условията за присъединяване се уреждат със:

1. становище за условията за присъединяване – в случаите по ал. 3, т. 1;

2. договора за присъединяване на изграждания обект – в случаите по ал. 3, т. 2.

Чл. 21. (1) Не по-късно от датата на изтичане на срока на становището или на предварителния договор, когато такъв е сключен, и след съгласуване и одобряване на проектите и при издадено разрешение за строеж от компетентния орган, когато това е необходимо съгласно изискванията на Закона за устройство на територията, лицето по чл. 20, ал. 1 или 2 подава до съответния мрежови оператор писмено искане за сключване на договор за присъединяване, към което прилага:

1. нотариално заверено пълномощно на лицето, упълномощено да представлява лицето по чл. 20, ал. 1 или 2 в случаите, когато се представлява от пълномощник;

2. документ, удостоверяващ вещно право върху обекта, или договор за наем само за лицата по чл. 20, ал. 2, освен в случаите по чл. 22 от Закона за енергията от възобновяеми източници.

(2) За присъединяване на обекти по чл. 7, ал. 1, т. 1, 2, 3 и 14 – 17 към искането за сключване на договор за присъединяване заявителят прилага и:

1. влязло в сила разрешение за строеж на обекта, освен в случаите по чл. 22 от Закона за енергията от възобновяеми източници, и/или разрешение за поставяне, когато издаването им е задължително съгласно разпоредбите на Закона за устройство на територията;

2. одобрен инвестиционен проект – част архитектурна и част електрически уредби и инсталации на обекта в частта, засягаща монтирането на съоръженията за присъединяване и подхода към тях, съобразени със становището за условията за присъединяване или предварителния договор за присъединяване.

(3) С искането може да се предлагат промени на условия, определени в становището и/или предварителния договор за присъединяване по реда на чл. 17, ал. 2 – 4.

(4) Когато лицето по ал. 1 не е собственик на обекта, то представя и нотариално заверено съгласие на собственика с определените в становището за условията за присъединяване условия или предварителния договор за присъединяване начин на присъединяване и сервитутна(и) зона(и) на съоръженията.

(5) Когато искането е за сключване на договор за временно електроснабдяване по чл. 7, ал. 1, т. 8 за нуждите на строителството, с изключение на случаите по чл. 20, ал. 3, се представя и сключен договор за присъединяване на изграждания обект или виза за проектиране по чл. 140а от Закона за устройство на територията. Договор за временно захранване за строителство може да се сключи едновременно с договора за присъединяване на обекта.

(6) Когато представените документи са непълни или не отговарят на изискванията на наредбата, съответният мрежови оператор писмено уведомява лицето, което е подало искането, в 14-дневен срок от датата на подаването му.

(7) Лицето, подало искането, отстранява непълнотите и несъответствията в документите или представя допълнително необходимите документи и информация в 30-дневен срок от датата на получаване на уведомлението по ал. 6.

(8) Процедурата по присъединяване на обекта се прекратява, когато лицето, подало искането, не отстрани непълнотите и несъответствията в документите или не представи допълнително необходимите документи и информация в срока по ал. 7.

Чл. 22. (1) В срок до 15 дни от постъпване на искането по чл. 21, ал. 1 мрежовият оператор подготвя договор за присъединяване и изпраща писмена покана до заявителя за сключването му.

(2) При необходимост от сключване на договор за присъединяване на обект на оператор на електроразпределителна/затворена електроразпределителна мрежа към електропреносната/съответната електроразпределителна мрежа, срокът за сключване на договора се удължава със срока за договаряне със съответния мрежови оператор.

(3) Когато в срока на валидност на становището за условията за присъединяване или на предварителния договор за присъединяване не е подадено искане по чл. 21, ал. 1, процедурата по присъединяване се прекратява. За започване на нова процедура по присъединяване на обекта заявителят подава ново искане по реда на чл. 7.

(4) (Изм. – ДВ, бр. 84 от 2024 г., в сила от 4.10.2024 г.) Когато лицето по чл. 20, ал. 1 или ал. 2 не върне на оператора подписан договора по ал. 1 в срок 30 дни от получаване на писмената покана, а в случаите по чл. 7, ал. 1, т. 2, 14, 15, 16, 17 и 18 – в 15-дневен срок от получаването на проекта, процедурата по присъединяване се прекратява. За започване на нова процедура по присъединяване на обекта заявителят подава ново искане по реда на чл. 7.

Чл. 23. (1) В случай че в сключения договор по чл. 22 за присъединяване на обект за потребление към електропреносната мрежа е предвидено разширение или реконструкция в електропреносната мрежа, заявителят може да подаде до оператора на тази мрежа писмено искане за сключване на допълнително споразумение към договора по чл. 22 за присъединяване при временна схема на достъп, която да бъде приложена до извършване на разширението или реконструкцията на електропреносната мрежа.

(2) Операторът на електропреносната мрежа поддържа публичен регистър, в който се регистрират исканията по ал. 1 по поредността на тяхното постъпване.

(3) Операторът на електропреносната мрежа разглежда искането по ал. 1 в едномесечен срок от постъпването му и има право в този срок да изготви и да изпрати на заявителя допълнително споразумение към договора за присъединяване по чл. 22, съдържащо условията за присъединяване при временна схема на достъп на цялата или на част от заявената мощност на обекта, както и правата и задълженията на страните във връзка с това присъединяване.

(4) В случай че в срок от 3 месеца от получаването на допълнителното споразумение по ал. 3 то не бъде подписано от заявителя, същият не може да поиска за този обект ново присъединяване при временна схема на достъп.

(5) Когато конкретното техническо решение, съдържащо се в допълнителното споразумение по ал. 3, е приложимо по отношение на повече от един обект, за които са подадени искания по ал. 1 за присъединяване при временна схема, операторът на електропреносната мрежа е длъжен да предложи допълнително споразумение към договора за присъединяване на заявителя, чието искане е постъпило първо.

(6) В случай че в срока по ал. 4 заявителят откаже да сключи допълнителното споразумение по ал. 3, операторът на електропреносната мрежа предлага допълнително споразумение към договора за присъединяване на заявителя, подал следващото по поредност искане за присъединяване при временна схема на достъп съгласно регистъра по ал. 2.

(7) Всички разходи, свързани с реализацията и с прекратяване на действието на временната схема на достъп на обекта, са за сметка на заявителя.

Чл. 24. (1) С договора за присъединяване се определят:

1. правата и задълженията на съответния мрежови оператор;

2. правата и задълженията на лицето по чл. 20, ал. 1 или ал. 2;
3. необходимите условия за присъединяване на обекта към съответната мрежа;
4. срокът за присъединяване;
5. размерът и условията за заплащане на цената за присъединяване, включително окончателната стойност на цената за присъединяване по чл. 10, ал. 4;
6. финансовите взаимоотношения между страните, вкл. и отговорностите на страните при неспазване на условията и сроковете по договора.

(2) Договорът за присъединяване се съобразява с интересите на страните и с реалните технически възможности на електрическата мрежа в района на обекта към датата на сключването му.

Чл. 25. (1) Договорът за присъединяване може да предвижда етапност при изграждане на съоръженията за присъединяване по отношение на:

1. предоставена и присъединена мощност;
2. изграждане на второ независимо присъединяване при необходимост за обекта да бъде осигурена по-висока категория по осигуреност на електроснабдяването съгласно наредбата по чл. 83, ал. 1, т. 1 от Закона за енергетиката;
3. ниво на напрежение;
4. броя на фазите.

(2) В договора по ал. 1 се определя цена за всеки етап, съответстваща на предоставената и присъединена мощност и категорията по осигуреност на електроснабдяването.

(3) Всички монтажни и/или демонтажни работи на съоръжения в отделните етапи се изпълняват от съответния мрежови оператор или от лицето по чл. 28, ал. 6 и са за сметка на страната, заявила етапите за изграждане на съоръженията.

Чл. 26. (1) В договора за присъединяване се включват клаузи за:

1. вида и техническите параметри на съоръженията за присъединяване и електрическите уредби и съоръжения на заявителя, както и задълженията за изграждането им съгласно:

- а) становището за условията за присъединяване;
  - б) съгласуваните работни проекти на електрическите уредби и съоръжения на присъединявания обект;
2. предоставената мощност, която съответният мрежови оператор ще осигурява на границата на собственост, диференцирана по категории по осигуреност на електроснабдяването;
  3. присъединената мощност, за която са оразмерени съоръженията за присъединяване, диференцирана по категории по осигуреност на електроснабдяването;
  4. нивото на напрежение и броя на фазите на границата на собственост;
  5. вида, техническите параметри, броя и мястото на монтиране на средствата за търговско измерване, на управляващите и комуникационните устройства към тях;
  6. границите на собственост на електрическите съоръжения;
  7. техническите средства, режима и начина за управление на генерацията и товарите на обекта;
  8. техническите средства за телемеханика в уредбите на обекта и за предаване на телеинформация в реално време;

9. техническите параметри на собствен резервен източник на електрическа енергия;
  10. задължителните технически условия и изисквания от страна на съответния мрежови оператор за работата на собствените резервни източници на електрическа енергия;
  11. сроковете и етапите за изграждане и въвеждане в експлоатация на съоръженията за присъединяване;
  12. сроковете и етапите за изграждане и въвеждане в експлоатация на присъединявания обект;
  13. условията за промяна на договорените мощности за срока на договора;
  14. сроковете и условията за учредяване на сервитутни права и за прехвърляне на собственост или учредяване право на строеж в полза на съответния мрежови оператор в случаите по чл. 13;
  15. задълженията на страните да пазят съоръженията на другата страна и да осигуряват достъп до тях;
  16. условията и реда за изменение и допълнение на договора;
  17. задълженията на страните по отношение изготвяне на инвестиционен проект или проекти за съоръжения за присъединяване на обекта, както и особените условия, свързани с проектиране и изграждане на съоръженията за присъединяване по реда на чл. 28, ал. 6;
  18. възможностите и последиците при заместване на страна по договора с трето лице;
  19. сроковете и условията за възстановяване на разходите, заплатени от заявителя в случаите, когато заявителят е поел задължение за заплащане на пълния размер на разходите за дейности за повишаване на преносната способност на съответната електрическа мрежа като елемент от цената за присъединяване, когато тези дейности са необходими за присъединяване на обекта и инвестиционната програма на оператора не предвижда изпълнението им в договорените срокове за присъединяване, представляващи част от общите разходи, определена въз основа на пропорционалното съотношение между присъединената мощност на обекта и допълнителните преносни възможности, които ще бъдат осигурени в съответната мрежа.
- (2) Неразделна част от договора за присъединяване на обекта са съгласуваните работни проекти на електрическите уредби и съоръжения на присъединявания обект.
- (3) В случаите на чл. 23 в договора за присъединяване освен клаузите по ал. 1 се включват и клаузи за:
1. степен на изпълнение на договора за присъединяване, при достигане на която да се приложи временната схема на достъп;
  2. права и задължения на страните във връзка с изпълнението на условията за реализиране на временната схема на достъп на обекта;
  3. срок за прилагане на временната схема на достъп, който не може да бъде по-дълъг от срока за извършване на разширението или реконструкцията на електропреносната мрежа;
  4. присъединената мощност на обекта, за която ще се прилага временната схема на достъп;
  5. условия за временно ограничаване на преноса на електрическа енергия;
  6. гаранция за обезпечаване на задълженията по договора за присъединяване, вкл. за изпълнение на задълженията по изпълнение на постоянната схема за достъп;
  7. вещни права върху съоръженията, които следва да бъдат изградени във връзка с присъединяването при временна схема на достъп;
  8. дейности по извеждане на временната схема на достъп при преминаване към постоянната договорена схема.
- Чл. 27.** (1) Договорът за присъединяване към електрическата мрежа се прекратява след представяне на документ за въвеждане в експлоатация на съоръженията за присъединяване и на обекта, когато издаването му е задължително съгласно изискванията на Закона за устройство на територията, освен ако в договора не е

предвидено друго.

(2) Техническите параметри и условия, при които е присъединен обектът, запазват действието си и в договорите за достъп и пренос.

(3) Когато схемата на присъединяване на обект за потребление осигурява втора или по-висока категория по осигуреност на електрозахранването, в т.ч. присъединяване при разкъсване на електропровод и/или присъединяване с повече от един електропровод, съответният мрежови оператор не заплаща цена за достъп и пренос до/през съоръженията на този обект.

(4) В случаите по чл. 23 с прекратяването на договора за присъединяване се прекратява договорът за достъп при временна схема.

Раздел V

Проектиране и изграждане на електрическите съоръжения

Чл. 28. (1) След сключване на договор за присъединяване съответният мрежови оператор изготвя и съгласува работните проекти за изграждане на съоръженията за присъединяване на обекта, за които е отговорен съгласно сключения договор.

(2) Съответният мрежови оператор съгласува работните проекти по ал. 1 с лицето, с което е сключен договорът за присъединяване, по отношение на:

1. мястото на присъединяване;
2. разположението и вида на съоръженията на територията на обекта и свързаните с тях сервитутни зони;
3. границата на собственост на електрическите съоръжения;
4. етапите и сроковете за изграждане.

(3) Съответният мрежови оператор започва изграждането на съоръженията за присъединяване след:

1. прехвърляне на собствеността или учредяване право на строеж в случаите по чл. 13;
2. учредяване на сервитутни права от собствениците на съответните имоти;
3. заплащане на определената в договора цена за присъединяване.

(4) Съответният мрежови оператор изгражда съоръженията за присъединяване в договорените срокове и етапи и осигурява тяхното въвеждане в експлоатация по реда на Закона за устройство на територията.

(5) Разходите по ал. 1 и 4 са за сметка на мрежовия оператор в случаите, когато присъединителните съоръжения са негова собственост и са елементи на съответната електрическа мрежа, с изключение на случаите, когато съгласно наредбата по чл. 36, ал. 3 от Закона за енергетиката цените за присъединяване се определят по индивидуален проект.

(6) Лицето, с което се сключва договорът за присъединяване, може да поеме задължение за:

1. проектирането на съоръженията за присъединяване по ал. 1;
2. предоставяне на мрежовия оператор за съгласуване на инвестиционен проект или проекти по т. 1 за присъединителните съоръжения в съответствие с изискванията на Закона за устройство на територията; предоставените проекти се разглеждат и съгласуват по реда на чл. 19, ал. 2 и 3;
3. изпълнение на определен вид строителни и монтажни работи по присъединяването по работния проект по ал. 1;
4. изграждане на съоръженията по ал. 1;

5. придобиване или подsigуряване на възникването на вещните права за изграждане на съоръженията за присъединяване, включително извършване от името на оператора на необходимите за това процедури.

(7) В случаите по ал. 6 съответният мрежови оператор извършва контрол по изпълнението на строителните и монтажните работи в съответствие с проектите и техническите спецификации по ред, установен в договора за присъединяване.

(8) Изградените съоръжения за присъединяване по ал. 6 се прехвърлят възмездно в собственост на съответния мрежови оператор на база на взаимно признати разходи.

(9) Съоръженията за присъединяване могат да се изграждат на етапи, за отделни части на обекта при условията и по реда на Закона за устройство на територията.

(10) В случаите по чл. 117, ал. 5 и 6 от Закона за енергетиката електрическите уредби и/или електропроводи с високо или средно напрежение се проектират и изграждат от и за сметка на лицето, сключило договор за присъединяване.

(11) Съответният мрежови оператор е длъжен да предостави на лицето по ал. 10 допълнителна информация за осигуряване на техническа съвместимост на присъединявания обект с електрическата мрежа съгласно правилата по чл. 83, ал. 1 от Закона за енергетиката, както и за:

1. токове на къси и земни съединения в мястото на присъединяване;
2. изисквания към релейните защиты и автоматики;
3. начин на заземяване.

(12) Съответният мрежови оператор съгласува работните проекти за електрическите уредби и инсталации на присъединявания обект в обем, достатъчен за доказване изпълнението на условията за присъединяване. Съгласуването се извършва по реда на чл. 19, ал. 2 – 4.

Чл. 29. В случаите, когато съоръженията за присъединяване се изграждат по реда на чл. 28, ал. 6, цената за присъединяване и направените взаимно признати разходи за тези съоръжения се компенсират при условия, определени в договора за присъединяване.

Раздел VI

Въвеждане в експлоатация на обекти за потребление и на съоръженията за присъединяването им към електрическите мрежи

Чл. 30. (1) Електрическите съоръжения за присъединяване на обект за потребление към електрическата мрежа се поставят под напрежение и/или се включват в паралел с ЕЕС, когато са изпълнени изискванията за въвеждането им в експлоатация, удостоверено със:

1. документ за въвеждане в експлоатация на съоръженията за присъединяване, издаден при условията и по реда на Закона за устройство на територията;
2. документ за въвеждане в експлоатация на обекта, издаден при условията и по реда на Закона за устройство на територията;
3. декларация от лицето за съответствие на неговите електрически инсталации с изискванията за безопасност и техническите норми.

(2) В случаите на провеждане на приемни изпитвания и/или проверка за постигането на проектните показатели в експлоатационни условия електрическите съоръжения за присъединяване и тези на присъединявания обект се поставят под напрежение при условията и по реда на Закона за устройство на територията.

(3) В случаите, когато към нов или към съществуващ обект за потребление се предвижда изграждане или увеличение на общата инсталирана мощност на несамостоятелно съоръжение/инсталация за производство

и/или за съхранение на електрическа енергия, които не се въвеждат в експлоатация съгласно Закона за устройство на територията, за присъединяването или за промяна в присъединяването на обекта за потребление към електрическата мрежа се изпълняват и следните условия:

1. лицето, сключило договор за присъединяване на обекта, подава искане по образец до съответния оператор за насрочване на дата за проверка на съоръжението/инсталацията;

2. в 7-дневен срок от постъпване на искането по т. 1 съответният мрежови оператор съгласува с лицето по т. 1 подходяща дата за провеждане на съвместна присъствена проверка на съоръжението/инсталацията за съответствие с изискванията на договора за присъединяване; операторът насрочва дата за проверката до 14 дни от постъпване на искането, освен ако е уговорено друго, за което уведомява лицето по т. 1;

3. след провеждане на проверката и при установяване съответствието на съоръжението/инсталацията с изискванията на договора за присъединяване се подписва констативен протокол между оператора на електрическата мрежа и лицето, сключило договор за присъединяване на обекта, както и договори за достъп и за пренос с оператора на електрическата мрежа.

(4) Обектът за потребление и присъединителните съоръжения се поставят под напрежение до границата на собственост от съответния мрежови оператор в 7-дневен срок от датата на представяне на доказателства от лицето, че за обекта са сключени:

1. договор за достъп и договор за пренос до/през съответната мрежа или договор за достъп при временна схема на присъединяване и договор за пренос до/през съответната мрежа;

2. договори по чл. 11, т. 4 и/или по чл. 11, т. 9, и/или по чл. 11, т. 17 от правилата по чл. 91, ал. 2 от Закона за енергетиката.

(5) Когато съоръженията за присъединяване са изградени по реда на чл. 28, ал. 6, те се поставят под напрежение след сключване на договор(и) между собственика на имота и на съоръженията и съответния мрежови оператор за прехвърляне на собствеността върху съоръженията, правото на собственост или правото на строеж върху съответната част от имота и учредяване на сервитутни права.

(6) Срокът за присъединяването на съществуващ обект за потребление, към който се предвижда изграждане или увеличение на инсталираната мощност на несамостоятелно съоръжение/инсталация по чл. 26, ал. 15 от Закона за енергията от възобновяеми източници, е до 30 дни след издаване на становището по чл. 15, ал. 1.

Чл. 31. (1) Заявителят представя на съответния мрежови оператор преди поставянето под напрежение на електрическо съоръжение за високо или средно напрежение, което той е изградил:

1. еднолинейните схеми на електрическите уредби;

2. техническите данни на производителя за съоръженията по чл. 26, ал. 1, т. 1 или техните отделни компоненти;

3. описание и данни за автоматични системи за регулиране (по напрежение, по реактивна мощност и др.);

4. описание и настройки на използваните автоматични устройства;

5. блокова схема на организацията на релейната защита в уредбата на заявителя;

6. данни за настройките на релейните защиты в първични величини;

7. данни и схеми за средствата, чрез които обектът се включва в автоматизираната система за диспечерско управление;

8. схема на присъединяване на собствен независим източник на електрическа енергия и технически данни за него.

(2) Преди поставяне под напрежение на електрическо съоръжение с високо и средно напрежение в случаите по чл. 117, ал. 5 от Закона за енергетиката:

1. заявителят представя документацията по ал. 1 и:

а) декларация за наличие на комплектуван и обучен експлоатационен персонал или сключен договор за обслужване, експлоатационни инструкции, оперативни схеми и техническа документация, необходими за нормална експлоатация;

б) ексекутивни чертежи, протоколи от изпитвания, характеристики и настройки на съоръженията, свързани със сигурната и безаварийна работа на електрическата мрежа, в обем, съгласуван между двете страни;

2. заявителят съвместно с упълномощени представители на съответния мрежови оператор проверяват изправността на средствата за връзка с оператора на мрежата, автоматичните системи за пожарни сигнализации и пожарогасене и аварийното осветление;

3. съответният мрежови оператор предоставя на заявителя в писмена форма информация за конфигурацията и техническите параметри на електрическата мрежа в района на присъединяваната електрическа уредба и списък на собствения си оперативен персонал, чрез който ще се осъществява оперативната дейност.

Чл. 32. Заявителят поставя под напрежение инсталациите си след границата на собственост при спазване на техническите изисквания за сигурност, качество на електрическата енергия и безопасност.

Чл. 33. (1) Съответният мрежови оператор може да използва съоръженията си, чрез които е присъединил един обект за потребление, за присъединяване на друг обект, когато не се нарушават договорените мощности.

(2) Съответният мрежови оператор може да разширява електрическата мрежа високо и средно напрежение, като изгражда за своя сметка нови части от мрежата от уредби, собственост на ползватели на мрежата, по реда на Закона за енергетиката.

Раздел VII

Граница на собственост на електрическите съоръжения

Чл. 34. Границата на собственост между електрическите съоръжения на съответния мрежови оператор и тези на обекта се определя от:

1. начина на присъединяване, и

2. вида на съоръженията за присъединяване.

Чл. 35. (1) Когато електрическата енергия се доставя на обект за потребление от съоръжения на оператор на електроразпределителна/затворена електроразпределителна мрежа на ниво ниско напрежение, границата на собственост са изходящите клеми на средствата за търговско измерване или изходящите клеми на разположените непосредствено след тях предпазители или прекъсвачи.

(2) В случаите по ал. 1 средствата за търговско измерване и другите спомагателни устройства се монтират в самостоятелни табла или шкафове, наричани по-нататък "електромерни табла".

(3) В отделна секция на електромерните табла, съгласувано със съответния мрежови оператор, могат да се поставят спомагателни и свързани с повишаване на сигурността на електроснабдяването и със защитата от пренапрежения устройства.

(4) Електромерните табла се доставят и монтират от и за сметка на съответния мрежови оператор. Заявителят заплаща на оператора цената на допълнителната секция.

(5) Електромерните табла се монтират до или на границата на имота на заявителя на място, определено от съответния мрежови оператор.

(6) Съответният мрежови оператор може да монтира електромерните табла и захранващите им електропроводни линии в жилищни сгради, етажна собственост, на определено от него място в общите части на сградата.

(7) Съответният мрежови оператор може да монтира електромерни табла и захранващите им електропроводни линии на фасадите на сгради, представляващи обекти за потребление или в които са разположени такива обекти.

(8) Електромерните табла, без съоръженията в отделната секция по ал. 3, са собственост на съответния мрежови оператор и се поддържат от и за негова сметка.

(9) Съоръженията в отделната секция по ал. 3 са собственост на лицето с обект за потребление и се поддържат за негова сметка.

Чл. 36. (1) При присъединяване на електропровод, собственост на съответния мрежови оператор, към електрическа уредба на обект за потребление, границата на собственост е:

1. мястото на присъединяване на кабелните накрайници към уредбата – при кабелен електропровод;
2. клемите за присъединяване на проводниците на електропровода към проходните изолятори за преминаване през външните стени на уредбата – при въздушен електропровод и закрита уредба;
3. клемите за присъединяване на проводниците към съоръженията на уредбата – при въздушен електропровод и откритата уредба.

(2) При присъединяване на електропровод, собственост на лице с обект за потребление, към въздушен електропровод на съответния мрежови оператор границата на собственост е:

1. мястото на присъединяване на кабелните накрайници – при кабелен електропровод;
2. клемите за присъединяване на проводниците – при въздушен електропровод.

(3) Алинея 1 се прилага и когато електропровод, собственост на лице с обект за потребление, се присъединява към електрическа уредба на съответния мрежови оператор.

(4) В случаите по ал. 1 и 2 средствата за търговско измерване на електрическа енергия се монтират в електрическата уредба на лицето с обект за потребление или до или на границата на имота му, а в случаите по ал. 3 – в електрическата уредба на съответния мрежови оператор.

(5) Средствата за търговско измерване на електрическа енергия, токовите и напреженовите трансформатори към тях и други спомагателни устройства се доставят от и за сметка на съответния мрежови оператор и са негова собственост.

(6) В случаите по ал. 1 и 2 устройства за защита от пренапрежения, разположени преди границата на собственост откъм страната на електропровода, са собственост на лицето с обект за потребление и се доставят, монтират и поддържат от него и за негова сметка.

Чл. 37. (1) Електрически уредби с високо и средно напрежение се изграждат за сметка на съответния мрежови оператор и са негова собственост, с изключение на тези по чл. 117, ал. 5 от Закона за енергетиката.

(2) Когато част от електрически уредби с високо и средно напрежение, изградени по реда на чл. 117, ал. 5 от Закона за енергетиката, освен за захранване на лицето с обект за потребление, предизвикало изграждането им, ще се използват за пренос на електрическа енергия към други обекти за потребление, тази част се използва от оператора на мрежата по реда на чл. 117, ал. 8 от Закона за енергетиката. За останалите съоръжения се прилага чл. 117, ал. 5 от Закона за енергетиката, като в договора за присъединяване се уточнява границата на собственост в зависимост от конкретното техническо решение и вида на присъединителните съоръжения.

(3) Електрическите уредби и електропроводи с ниско напрежение, които се намират преди границата на собственост на електрическите съоръжения, се изграждат за сметка на съответния мрежови оператор и са негова собственост.

(4) Електропроводите и другите съоръжения, чрез които се извършва присъединяване на електрически уредби към електрическа мрежа, се изграждат от съответния мрежови оператор и са негова собственост, с изключение на тези по чл. 117, ал. 5 от Закона за енергетиката, както и когато те не са елементи на тази мрежа.

Чл. 38. Инсталациите на лицето с обект за потребление, по които преминава електрическа енергия преди мястото на измерване, устройствата по чл. 36, ал. 4 и електрическите вериги между тях се защитават срещу неправомерен достъп.

Чл. 39. (1) Съответният мрежови оператор осигурява на лицето с обект за потребление възможност за лесна проверка на показанията на средствата за търговско измерване както непосредствено, така и чрез електронен интерфейс, онлайн или чрез друг подходящ интерфейс.

(2) При липса на системно въвеждане на интелигентни измервателни системи всяко лице има право, като поеме свързаните с това разходи, да поиска да му бъде инсталирано интелигентно средство за търговско измерване при справедливи, разумни и икономически ефективни условия или когато е приложимо, неговото съществуващо средство за търговско измерване да бъде модернизирано, така че:

1. да е оборудвано, когато това е технически осъществимо, с функционалните възможности в съответствие с чл. 67, ал. 6, т. 1 и 2 от Закона за енергийната ефективност или с минималния набор от функционални възможности, определени в правилата по чл. 83, ал. 1, т. 6 от Закона за енергетиката;

2. да е оперативно съвместимо и да може да осъществява желаните връзки с инфраструктурата за измерване на системите за управление на потреблението на енергия във време, близо до реалното.

Раздел VIII

Определяне, контрол и промяна на електрическите мощности

Чл. 40. (1) Предоставената мощност се заявява от лицето в искането за проучване на условията за присъединяване на база на необходимите за ползване в обекта приемници на електрическа енергия при предполагаем режим на едновременната им работа с максимален товар в продължение на 15 минути.

(2) Предоставената мощност, нивото на напрежение на обекта и броят на фазите определят техническите параметри, по които съответният мрежови оператор извършва избор на средствата за търговско измерване в съответствие с действащата нормативна уредба, както и избор на комутационната и защитната техника.

(3) Минималните стойности на предоставената мощност за обектите за потребление се определят с наредбите и правилата по чл. 83, ал. 1 от Закона за енергетиката.

Чл. 41. (1) Присъединената мощност определя минималните технически параметри, по които се проектират и изграждат съоръженията за присъединяване.

(2) Присъединената мощност се определя от съответния мрежови оператор в границите от 110 % до 130 % от предоставената мощност, осигурявайки резерв за увеличаване на предоставената мощност в бъдещ период.

(3) Нивото на напрежение, броят на фазите и факторът на мощността на присъединената мощност не могат да се различават от тези на предоставената мощност.

(4) За обект за потребление със заявена предоставена мощност по чл. 40, по-голяма от 50 kW, присъединената мощност се определя от заявителя, съгласувано със съответния мрежови оператор, в границите по ал. 2.

Чл. 42. (1) При договорена предоставена мощност на високо или средно напрежение и в случаите, когато тя е по-голяма от 100 kW, електрическите мощности се контролират чрез регистриране на стойностите им от средствата за търговско измерване.

(2) В случаите по ал. 1 за максимална потребена активна мощност за даден месец се счита максималната средна стойност за интервал от 15 минути, измерена в рамките на един месец.

(3) В случаите по ал. 1 средствата за защита на съоръженията се оразмеряват в зависимост от големината на предоставената мощност при фактор на мощността 0,9.

Чл. 43. Когато средствата за търговско измерване не позволяват регистриране на активна мощност, предоставената мощност се контролира чрез ограничаване на ползваната електрическа енергия по ток, при фактор на мощността 0,9, с монтиране непосредствено след средствата за търговско измерване на подбрани по

големината на номиналния им ток автоматични прекъсвачи или токоограничаващи устройства.

Чл. 44. (1) Предоставената и присъединената мощност може да се увеличи или намали до изтичане срока на договора за присъединяване.

(2) В случаите по ал. 1 лицето подава до съответния мрежови оператор ново искане по реда на глава втора, раздел I.

(3) Извършените проектни и строителни работи, необходимостта от които отпада след промяната по ал. 1, са за сметка на заявителя.

Чл. 45. Договорената предоставена и присъединена мощност може да се намали след изграждане на съоръженията за присъединяване по искане на лицето и след заплащане на цена за присъединяване в размер на първоначално договорените мощности.

Чл. 46. (1) Договорената предоставена мощност може да се увеличи до размера на присъединената мощност след изграждане на съоръженията за присъединяване по искане на лицето и доплащане на разликата между дължимата цена за присъединяване за новата предоставена мощност и заплатената цена за присъединяване, определени съгласно действащата нормативна уредба.

(2) Договорената предоставена мощност може да се намали и след въвеждането на обекта в експлоатация и приключване на действието на договора за присъединяване.

(3) Когато месечната максимална използвана активна мощност в два последователни месеца е по-голяма от договорената предоставена мощност и не е направено искане за увеличение в други по-големи размери, от следващия месец за предоставена мощност по договора/договорите по чл. 104, ал. 1 от Закона за енергетиката се приема по-голямата от двете регистрирани месечни максимални използвани мощности, но не повече от присъединената мощност за обекта. В този случай се доплаща разликата между дължимата цена за присъединяване за новата предоставена мощност и заплатената цена за присъединяване, определени съгласно действащата нормативна уредба.

(4) В случаите по ал. 1, 2 и 3 средствата за търговско измерване се подменят от и за сметка на съответния мрежови оператор.

Чл. 47. (1) Предоставената мощност може да се увеличи над присъединената мощност след предварително писмено съгласие на съответния мрежови оператор и промяна в договора/договорите по чл. 104, ал. 1 от Закона за енергетиката, при условие че:

1. техническите параметри на съоръженията за присъединяване и на електрическата мрежа позволяват това;
2. увеличението не води до смущения или до снижаване сигурността на електроснабдяването на други обекти;
3. увеличението не води до смущаващи обратни въздействия върху устройства на съответния мрежови оператор или на трети лица.

(2) В случаите по ал. 1 се доплаща съответната разлика между дължимата цена за присъединяване за новата предоставена мощност и заплатената цена за присъединяване.

(3) В случаите по ал. 1 при необходимост от подмяна на средствата за търговско измерване тя се извършва от и за сметка на съответния мрежови оператор.

(4) За увеличаване на предоставената мощност над присъединената мощност се подава писмено искане за проучване на условията за присъединяване по реда на чл. 7, сключва се договор за присъединяване и се заплаща цена за присъединяване за целия размер на новата предоставена мощност, определена съгласно действащата нормативна уредба, когато:

1. не са налице условията по ал. 1, и
2. се изисква проектиране и изграждане по реда на Закона за устройство на територията на нови съоръжения за присъединяване за увеличаване на договорената предоставена и присъединената мощност на обекта.

Глава трета

РЕД ЗА ПРИСЪЕДИНЯВАНЕ НА ОБЕКТИ ЗА ПРОИЗВОДСТВО НА ЕЛЕКТРИЧЕСКА ЕНЕРГИЯ

Раздел I

Искане за проучване за присъединяване и условия за присъединяване

Чл. 48. (1) При изграждане на обект за производство от описа по чл. 4, ал. 2, т. 5 от Закона за енергетиката съответният оператор извършва проучвания за условията и начина на присъединяване към електрическата мрежа.

(2) Резултатите от проучването за условията и начина на присъединяване се предоставят на комисията.

(3) Комисията включва резултатите от проучването в конкурсната документация за провеждане на конкурс по чл. 47, ал. 1 от Закона за енергетиката за определяне на титуляр на лицензия, съдържаща задължение за изграждане на определен обект за производство.

(4) Лицето, спечелило конкурс за изграждане на обект за производство и получило лицензия за производство на електрическа енергия, подава до съответния мрежови оператор писмено искане за сключване на предварителен договор за присъединяване на обекта към електрическата мрежа.

Чл. 49. (1) За проучване на условията за присъединяване на обект за производство към електрическата мрежа, извън случаите по чл. 48, се подава писмено искане до съответния мрежови оператор по местонахождение на обекта или по реда на чл. 140а от Закона за устройство на територията в случаите:

1. при изграждане на нов обект за производство;
2. при изграждане на нов обект за производство, когато се предвижда към този обект да се изгради/постави несамостоятелно съоръжение за съхранение на електрическа енергия;
3. при разширение/преустройство по реда на Закона за устройство на територията на съществуващ обект за производство с промяна на инсталираната му мощност;
4. при модернизация на съществуващ обект за производство с промяна на инсталираната му мощност;
5. при промяна на вида и технологията на производствените мощности;
6. при изграждане/поставяне на несамостоятелно съоръжение/инсталация за съхранение на електрическа енергия към/в съществуващ, присъединен към електрическата мрежа обект за производство, водещо до увеличаване на присъединената мощност;
7. при обособяване на нов обект за производство със самостоятелно измерване на електрическата енергия чрез отделяне от съществуващ обект, който е присъединен към електрическа мрежа.

(2) (Доп. – ДВ, бр. 84 от 2024 г., в сила от 4.10.2024 г.) Искането се подава от лице, имащо вещни права да строи върху имота, в който е изграден/ще се изгражда обектът за производство (за строежи по смисъла на Закона за устройство на територията), или от лице – собственик, наемател или ползвател на имота, в който ще бъде поставен обектът (за преместваеми обекти по смисъла на Закона за устройство на територията). За обекти за производство на електрическа енергия от възобновяеми източници искането може да се подаде и от лице, сключило предварителен договор с нотариална заверка на подписите за продажба на имота или за учредяване на вещни права да се строи в имота, или в чиято полза е влязло в сила решение по чл. 37, ал. 4 от Закона за общинската собственост или решение по чл. 75, ал. 3 от Закона за горите.

(3) Искане по ал. 1 не се подава за обекти за производство по чл. 26а, ал. 1 и чл. 26б от Закона за енергията от възобновяеми източници, както и в случаите по чл. 116, ал. 11 от Закона за енергетиката.

(4) Исканията по ал. 1 за обекти за производство на електрическа енергия от възобновяеми източници се приемат и регистрират от оператора на съответната мрежа в регистъра по чл. 28, ал. 5 от Закона за енергията

от възобновяеми източници по реда на постъпването им, като на заявителя се издава уникален входящ номер.

Чл. 50. (1) Писменото искане за проучване на условията и начина на присъединяване на обект за производство към електрическа мрежа се подава до:

1. оператора на електропреносната мрежа, когато общата инсталирана електрическа генераторна мощност е над 10 MW;
2. оператора на електроразпределителна мрежа по местонахождението на обекта, когато общата инсталирана електрическа генераторна мощност е равна на или по-малка от 10 MW;
3. оператор на затворена електроразпределителна мрежа в случаите, когато местонахождението на обекта е на лицензионната територия на този оператор.

(2) Когато при проучването за присъединяване в случаите по ал. 1, т. 1 операторът на електропреносната мрежа прецени, че обектът подлежи на присъединяване към електроразпределителна/затворена електроразпределителна мрежа, той уведомява съответния мрежови оператор и лицето, подало искането, за резултатите от проучването в 15-дневен срок от датата на подаване на искането.

(3) Когато при проучването за присъединяване операторът на електроразпределителна/ затворена електроразпределителна мрежа прецени, че обектът подлежи на присъединяване към електропреносната мрежа или към друга електроразпределителна мрежа на ниво средно напрежение, той уведомява съответния мрежови оператор и лицето, подало искането, за резултатите от проучването в 15-дневен срок от датата на подаване на искането.

(4) В случаите по ал. 2 и 3 операторите на съответните мрежи в 15-дневен срок от постъпване на уведомлението постигат съгласие относно задължението за присъединяване на обекта, за което операторът, поел това задължение, уведомява лицето, подало искането. На този оператор се предоставят искането и документите към него в случай че те са подадени в другия оператор, като за целта операторите по ал. 2 и 3 уведомяват лицето, подало искането.

(5) При непостигане на съгласие по ал. 4 операторът, до който е подадено искането по ал. 1, сезира комисията при условията и по реда на чл. 22 от Закона за енергетиката, за което уведомява лицето, подало искането.

Чл. 51. (1) В искането за проучване на условията и начина на присъединяване се посочват:

1. наименованието и местонахождението на обекта (адресът, списък на имотите, в които ще се изгражда);
2. срокът и етапността за въвеждане на обекта в експлоатация;
3. инсталираната мощност, максимално отдаваната активна мощност към съответната електрическа мрежа, режимите на работа, прогнозното производство на електрическа енергия (помесечен график) по етапи на въвеждане в експлоатация;
4. изискванията към сигурността на захранване на собствените нужди по групи и мощности;
5. основните характеристики на първичния енергоносител;
6. дали се предвижда използване на произвежданата електрическа енергия за собствено потребление;
7. точният адрес за кореспонденция, телефонът и факсът, както и адресът на електронна поща на лицето.

(2) Когато искането за проучване на условията за присъединяване на обект за производство към електрическата мрежа е подадено до съответния мрежови оператор, към него се прилагат:

1. (изм. – ДВ, бр. 84 от 2024 г. , в сила от 4.10.2024 г.) за строежи по смисъла на Закона за устройство на територията – документи, удостоверяващи обстоятелствата по чл. 49, ал. 2, или за преместваеми обекти по смисъла на Закона за устройство на територията – документ за собственост или договор за наем и нотариално заверено съгласие от собственика или нотариално заверено съгласие от собственика;

2. актуална скица на имота;

3. описание на резервния източник на електрическа енергия, ако има такъв, и на неговия режим на работа.

(3) Мрежовият оператор може да поиска в 14-дневен срок от постъпване на искането допълнителна информация за характеристиките на присъединявания обект, свързана с правилата по чл. 83, ал. 1, т. 4 и 5 от Закона за енергетиката.

(4) Лицето, поискало проучването, представя информацията по ал. 3 в 14-дневен срок от получаване на искането. При забава със срока на забавата се удължава и срокът за проучването по чл. 56.

(5) Когато представените информация и документи са непълни или не отговарят на изискванията на наредбата, мрежовият оператор в 7-дневен срок от постъпване на искането писмено уведомява лицето, подало искането.

(6) Лицето, подало искането за проучване, отстранява непълнотите и несъответствията в документите или представя допълнително необходимите документи и информация в 30-дневен срок от датата на уведомлението по ал. 5.

(7) Процедурата по присъединяване на обекта се прекратява, когато лицето, подало искането, не отстрани непълнотите и несъответствията в документите или не представи допълнително необходимите документи и информация в срока по ал. 6.

(8) Алинеи 1 и 2 се прилагат и относно искането за сключване на предварителен договор, когато обектът за производство се изгражда въз основа на спечелен конкурс по реда на Закона за енергетиката.

Чл. 52. (1) Мрежовият оператор определя условията за присъединяване на обект за производство към съответната електрическа мрежа при спазване на изискванията на методиката по чл. 1, ал. 3. Операторът на затворена електроразпределителна мрежа, която служи за разпределение на електрическа енергия между енергийни обекти с интегрирана дейност, определя условията за присъединяване на обект за производство и с оглед постигане на общата цел за оптимално използване на технологичните възможности на съответните обекти и на предоставената преносна способност на мрежата.

(2) За съгласуване условията за присъединяване на обект за производство към електроразпределителна/затворена електроразпределителна мрежа средно или високо напрежение мрежовият оператор подава искане за проучване на условията и начина на присъединяване на собствен обект до оператора на електропреносната мрежа или съответния оператор на електроразпределителна мрежа в 14-дневен срок от получаване на искането по чл. 49, ал. 1.

(3) Искането за проучване на начина и условията за присъединяване на обекта на мрежовия оператор се изпраща на мрежовия оператор, извършващ проучването, заедно с необходимата за съгласуване информация по чл. 99, в т.ч. информация за предварителните условия и начин за присъединяване на обекта за производство, както и алтернативни условия и начин за присъединяване на обекта за производство, когато такива са технически възможни и икономически обосновани.

(4) В 14-дневен срок от получаване на искането и информацията по ал. 3 съответният мрежови оператор извършва проучване на условията и начина на присъединяване на обекта на оператора на електроразпределителна/затворена електроразпределителна мрежа и съгласува условията и начина за присъединяване на обекта за производство.

(5) В случаите, в които се налага присъединяване на нов обект, увеличаване на присъединената мощност на съществуващ обект и/или подмяна на съоръжения за присъединяване на оператор на електроразпределителна/затворена електроразпределителна мрежа, операторът, извършващ проучването, посочва условията за присъединяване и прогнозната цена за присъединяване, относима към неговата мрежа.

(6) Операторът на електропреносната/електроразпределителната мрежа може мотивирано да откаже да съгласува условията за присъединяване на обект за производство към електроразпределителна/затворена електроразпределителна мрежа по ал. 2 само при техническа невъзможност присъединяването да се осъществи в заявения срок при условията по ал. 3 и при липса на алтернативни условия и начин на присъединяване на обекта на съответния мрежови оператор.

(7) (Нова – ДВ, бр. 84 от 2024 г. , в сила от 4.10.2024 г.) Условието за присъединяване и предварителният договор за присъединяване на обекта на оператора на електроразпределителна/затворена електроразпределителна мрежа са валидни за срока на валидност на съответните становища за присъединяване и предварителен договор за присъединяване на обекта за производство, увеличен с 2 месеца.

(8) (Нова – ДВ, бр. 84 от 2024 г. , в сила от 4.10.2024 г.) Сроковете за изготвяне и изпращане, съответно за подписване и връщане на проекти на предварителен договор за присъединяване и на договор за присъединяване на обект на оператор на електроразпределителна/затворена електроразпределителна мрежа са съгласно глава пета.

(9) (Предишна ал. 7, изм. – ДВ, бр. 84 от 2024 г. , в сила от 4.10.2024 г.) Разпоредбите на ал. 2 – 8 не се прилагат за присъединяване на обекти за производство на електрическа енергия със заявена мощност до 200 kW или присъединени на ниско напрежение независимо от мощността, като за присъединяването на тези обекти операторите на електроразпределителни/затворени електроразпределителни мрежи уведомяват оператора на електропреносната или съответния оператор на електроразпределителна мрежа.

Чл. 53. (1) Когато за осъществяване на присъединяването се налага в имота, където е разположен обектът за производство, да се изгради електрическа уредба с високо или средно напрежение – собственост на мрежовия оператор, и това е технически възможно, мрежовият оператор договаря със собственика на имота да прехвърли в негова полза възмездно правото на собственост на съответна част от имота или да учреди възмездно право на строеж, както и съответните сервитутни права.

(2) Когато при проучването се установи, че присъединяването на обекта за производство налага изместване на съществуващи електрически съоръжения, изместването им се извършва от и за сметка на заявителя след одобряване по реда на Закона за устройство на територията на съгласуваните с мрежовия оператор проекти, ако засегнатите съоръжения:

1. са елементи на електрическа мрежа, или

2. са електрически съоръжения за присъединяване на обекти за производство, потребление или съхранение на електрическа енергия, собственост на трето лице, и са изградени по реда на Закона за устройство на територията.

(3) Изискванията на мрежовия оператор във връзка с обстоятелствата по ал. 1 и 2 се посочват в становището за условията за присъединяване на обекта за производство.

Чл. 54. (1) Мрежовият оператор може мотивирано да откаже да присъедини обект за производство към съответната електрическа мрежа при техническа невъзможност присъединяването да се осъществи в заявения срок за въвеждане на обекта в експлоатация.

(2) В случаите по ал. 1 мрежовият оператор посочва причините за отказа и необходимите мерки за тяхното отстраняване, както и за осигуряване на условия за присъединяване на обекта за производство съобразно плановете за развитие на мрежата.

Чл. 55. (1) Мрежовият оператор извършва проучване, изготвя и предоставя писмено становище за условията за присъединяване на лицето, подало искане за присъединяване по чл. 49, ал. 1.

(2) Условието за присъединяване съдържа техническите изисквания на съответния мрежови оператор към съоръженията в присъединявания обект и информация за съоръженията за присъединяване относно:

1. присъединената мощност;

2. номиналното напрежение на електрическата мрежа, към която ще бъде присъединен обектът;

3. начина и местата на присъединяване към съществуващата електрическа мрежа, в т.ч. и необходимо разширение и/или повишаване на преносните възможности на съществуващата електрическа мрежа, което може да бъде свързано единствено с осигуряване на преносните възможности на съответната мрежа за предоставяне на достъп на обекта, както и необходимите срокове за осъществяване на тези дейности;

4. сервитутните зони на съоръженията – размери и видове сервитутни права;

5. схемите на уредбите с брой на полетата за присъединяване и на резервните полета за развитие на електрическата мрежа в района;
6. групите на свързване и начин на заземяване на звездните центрове на силовите трансформатори;
7. метрологичните и техническите характеристики на токовете и напрежените трансформатори за търговско измерване;
8. комутационните апарати;
9. релейните защиты и устройства за автоматика и препоръки за техните настройки;
10. системите за автоматично регулиране и техните настройки;
11. мерките за защита от пренапрежения;
12. съоръженията за телемеханика и изискванията за предаване на информация в реално време;
13. средствата за връзка с оператора на електрическата мрежа;
14. границата на собственост, вида, броя и мястото на монтиране на средствата за търговско измерване.

(3) В случаите по ал. 2, т. 3 съответният мрежови оператор посочва и:

1. разходи за дейности за повишаване на преносната способност на съответната електрическа мрежа като елемент от цената по ал. 5, т. 4, когато тези дейности са необходими за присъединяване на обекта и инвестиционната програма на оператора не предвижда изпълнението им в договорените срокове за присъединяване, представляващи част от общите разходи, определена въз основа на пропорционалното съотношение между присъединената мощност на обекта и допълнителните преносни възможности, които ще бъдат осигурени в съответната мрежа;

2. информация, че:

а) операторът на съответната електрическа мрежа започва изпълнението на дейностите по проектиране за повишаване на преносната способност на мрежата в тримесечен срок от сключване на договора за присъединяване, в който същите са предвидени;

б) строително-монтажните дейности за повишаване на преносната способност на мрежата започват след сключване на договори за обекти с присъединена мощност не по-малко от 75 на сто от предвиденото повишение на преносната способност на мрежата;

в) разходите за проектиране подлежат на възстановяване на оператора и в случаите, в които строително-монтажните дейности не бъдат извършени поради неизпълнение на условията по буква "б";

г) заявителят може да заплати изцяло общите разходи за дейностите по т. 1, като ако в срок от 10 години от извършване на дейностите операторът използва създадения свободен капацитет за присъединяване на друг обект, в цената за присъединяване на този обект се включва част от извършените разходи за повишаване на преносната способност на мрежата, пропорционална на присъединяваната мощност; в тримесечен срок от заплащане на посочената сума операторът я възстановява на лицето, заплатило изцяло общите разходи; в случай че разходите за повишаване на преносната способност на мрежата са заплатени от повече от едно лице, операторът разпределя сумата пропорционално на направените от тях плащания;

3. разходи като елемент от цената по ал. 5, т. 4, които заявителят дължи във връзка със заплатени и извършени по искане на друго лице или лица дейности за повишаване на преносната способност на мрежата, пропорционално на присъединяваната мощност на обекта.

(4) Съответният мрежови оператор определя вида, местоположението и устройството на съоръженията за присъединяване в съответствие с изискванията:

1. на органа, който одобрява инвестиционния проект и издава разрешението за строеж и/или за поставяне, когато издаването им е задължително съгласно разпоредбите на Закона за устройство на територията;

2. на наредбите и правилата по чл. 83, ал. 1 от Закона за енергетиката;

3. на техническите спецификации на съответния мрежови оператор.

(5) В условията за присъединяване се определят и:

1. задълженията на страните по изграждане на присъединяването;

2. крайният срок за присъединяване;

3. задълженията на страните по предоставяне на вещни права на територията на имота и/или осигуряване на сервитутни права в имоти на трети лица;

4. прогнозната цена за присъединяване заедно с описание на включените в нея обосновани разходи, свързани с присъединяването на обекта; в случаите по чл. 52, ал. 2 се посочва и прогнозната цена по чл. 52, ал. 5.

(6) Съответният мрежови оператор определя ниво на напрежението в зависимост от:

1. присъединяваната мощност;

2. предназначението на обекта;

3. преносната възможност на съществуващата електрическа мрежа;

4. плановете за развитие на съответната мрежа.

(7) В случаите по чл. 52, ал. 3 поставените допълнителни технически изисквания и условия от оператора на електропреносната/съответната електроразпределителна мрежа се включват към условията и техническите изисквания на оператора на електроразпределителната/затворената електроразпределителна мрежа.

Чл. 56. (1) Сроковете за изготвяне и предоставяне на становище по чл. 55, ал. 1 са:

1. за обекти за производство на електрическа енергия от възобновяеми източници с обща инсталирана мощност до 1 MW включително, които се предвижда да бъдат изградени върху покривни и фасадни конструкции на присъединени към електроразпределителна/затворена електроразпределителна мрежа сгради и върху недвижими имоти към тях в урбанизирани територии:

а) 15 дни от подаване на искането в случаите по чл. 27, ал. 5 от Закона за енергията от възобновяеми източници;

б) 20 дни от подаване на искането за обекти с обща инсталирана мощност до 30 kW включително, с изключение на обектите по буква "а";

в) 40 дни от подаване на искането за обекти с обща инсталирана мощност от 30 kW до 1 MW;

2. за обекти за производство по чл. 26а, ал. 2 от Закона за енергията от възобновяеми източници – един месец от подаване на искането;

3. за всички други обекти за производство:

а) 40 дни за оператор на електроразпределителна/затворена електроразпределителна мрежа от датата на постъпване на искането;

б) 60 дни за оператора на електропреносната мрежа от датата на постъпване на искането.

(2) В случаите по чл. 51, ал. 6 сроковете по ал. 1 започват да текат след отстраняване на непълнотите в документацията.

(3) В случаите по чл. 50, ал. 2 и 3 сроковете по ал. 1 текат съответно от датата на:

1. постигане на съгласие в случаите по чл. 50, ал. 4;

2. влизане в сила на решението на комисията в случаите по чл. 50, ал. 5.

(4) В случаите по чл. 52, ал. 3 сроковете по ал. 1 за оператор на електроразпределителна/затворена електроразпределителна мрежа започват да текат от датата на съгласуването на техническите условия от страна на оператора на електропреносната/съответната електроразпределителна мрежа.

(5) Мрежовият оператор създава досие, в което се съхраняват всички документи по присъединяването на обекта за производство.

Чл. 57. (1) Издадените по реда на този раздел становища за условията и начина на присъединяване към електрическата мрежа са с валидност:

1. (доп. – ДВ, бр. 84 от 2024 г., в сила от 4.10.2024 г.) за обекти за производство на електрическа енергия от възобновяеми енергийни източници, с изключение на обектите по чл. 26, ал. 15 и чл. 26а, ал. 2, т. 2, изр. второ от Закона за енергията от възобновяеми източници – до три месеца от предоставяне на гаранцията по чл. 29, ал. 1 от Закона за енергията от възобновяеми източници и/или гаранцията по чл. 57а, ал. 1;

2. за обекти по чл. 26, ал. 15 от Закона за енергията от възобновяеми източници – 20 дни;

3. за всички други обекти за производство – една година.

(2) В случай че лицето, получило становище за присъединяване, не подаде искане за изготвяне на предварителен договор за присъединяване или договор за присъединяване – в случаите по чл. 26, ал. 15 и чл. 26а, ал. 2 от Закона за енергията от възобновяеми източници, на обекта за производство, придружен с всички изискуеми документи, посочени в тази наредба, в срока по ал. 1, процедурата по присъединяване на обекта се прекратява.

Чл. 57а. (Нов – ДВ, бр. 84 от 2024 г., в сила от 4.10.2024 г.) (1) В тримесечен срок от получаване на становище за условията и начина за присъединяване на обекта за производство лицето, подало искане по чл. 49, ал. 1, т. 6, предоставя в полза на оператора на съответната електрическа мрежа гаранция под формата на депозит или банкова гаранция в размер 50 000 лв. за всеки мегават (MW) от увеличената присъединена мощност. В случай че лицето не предостави дължимата гаранция в посочения срок, становището се счита за невалидно.

(2) При неподаване в срок на искане за сключване на предварителен договор за присъединяване или на договор за присъединяване, както и в случаите по чл. 58, ал. 8 и чл. 59, ал. 7, гаранцията по ал. 1 се връща на заявителя. Когато с писмено съгласие на лицето са направени разходи от съответния оператор по присъединяването на обекта, гаранцията се усвоява до размера на направените и незаплатени от заявителя разходи.

(3) При сключване на предварителен договор или на договор за присъединяване гаранцията по ал. 1 обезпечавя изпълнението на задълженията на лицето във връзка с присъединяването на обекта.

(4) Предоставената от лицето гаранция се освобождава при присъединяването на обекта, като съответният оператор може да извърши прихващане с дължимата цена за присъединяване до размера на по-малкото от двете насрещни задължения.

Раздел II

Ред за сключване на предварителен договор и на договор за присъединяване

Чл. 58. (1) Лицето, получило становище за присъединяване в срока на валидност на становището, подава до мрежовия оператор искане за изготвяне на предварителен договор за присъединяване на обекта за производство. В искането лицето може да предложи поемане на конкретни задължения по чл. 62, ал. 6.

(2) С искането по ал. 1 може да се заяви промяна на заявените при подаване на искането за проучване обстоятелства, която не води до промяна в мястото на присъединяване, увеличение на присъединената мощност на обекта, съответно не налага промяна на условия, определени в становището за присъединяване, като в този случай не е необходимо съгласието на мрежовия оператор и оператора по чл. 52, ал. 3. Към искането се прилагат съответните допълнителни документи и информация.

(3) Промяна на заявените при подаване на искането за проучване обстоятелства, които водят до увеличение на присъединената мощност на обекта, но не променят мястото на присъединяване, както и не налагат извършването на ново проучване, може да бъде извършена от заявителя в хода на текущата процедура само със съгласието на мрежовия оператор и на оператора по чл. 52, ал. 3. При изразено съгласие с променените условия към искането по ал. 1 се прилагат съответните допълнителни документи и информация. В случай че промяната води до увеличение на разходите за присъединяване, същото е за сметка на заявителя.

(4) Промяна на издадено становище за присъединяване, която води до увеличение на разходите за присъединяване, може да бъде извършена от мрежовия оператор само със съгласието на заявителя, освен ако промяната е необходима за изпълнение на задължение, регламентирано в нормативен акт или акт на съответния компетентен орган.

(5) Мрежовият оператор изготвя и предлага проект на предварителен договор за присъединяване на обекта за производство на лицето, подало искане по ал. 1, или на лицето по чл. 48 в срок до 15 дни от датата на постъпване на искането за сключване на предварителен договор.

(6) Проектът на предварителен договор не може да съдържа условия, различни от тези, посочени в издаденото становище за присъединяване, освен в случаите по ал. 2, 3 и 4, и включва прогнозна цена за присъединяване и техническите изисквания по чл. 72.

(7) Срокът за валидност на предварителния договор е 2 години.

(8) Когато заявителят не върне на оператора подписан предварителния договор за присъединяване в 15-дневен срок от получаването на проекта, процедурата по присъединяване на обекта се прекратява.

Чл. 59. (1) Лицето, сключило предварителен договор за присъединяване, предоставя инвестиционния проект за обекта за производство на съответния мрежови оператор за съгласуване единствено по отношение на съответствието на съоръженията за присъединяване с изискванията на действащите технически правила и нормативи за тяхното проектиране и предварителния договор или други документи, предвидени в Закона за устройство на територията.

(2) Когато е предвидено присъединителните съоръжения за обекта да бъдат изградени по реда на чл. 62, ал. 6, задълженията на страните се уреждат в договора по ал. 11.

(3) Когато представеният проект съответства на изискванията на действащите технически правила и нормативи за проектиране и сключения предварителен договор, мрежовият оператор съгласува представените части от проекта в 14-дневен срок от неговото представяне.

(4) При наличие на несъответствия по ал. 3 мрежовият оператор връща проекта с констатираните забележки в 7-дневен срок от постъпването му.

(5) След отстраняване на констатираните забележки заявителят внася отново проекта за съгласуване от мрежовия оператор, но не по-късно от 30 дни преди изтичане на валидността на предварителния договор.

(6) Не по-късно от датата на изтичане на срока на предварителния договор, когато такъв е сключен, и след съгласуване и одобряване на проекта по ал. 1 и при издадено и влязло в сила разрешение за строеж от компетентния орган, когато това е необходимо съгласно изискванията на Закона за устройство на територията, заявителят подава до мрежовия оператор писмено искане за сключване на договор за присъединяване, към което прилага:

1. нотариално заверено пълномощно на лицето, упълномощено да представлява заявителя, в случаите, когато се представлява от пълномощник;

2. документи, удостоверяващи правата на заявителя за изграждане или разширение на обекта;

3. влязло в сила разрешение за строеж на присъединявания обект, без съоръженията за присъединяване, и влязло в сила разрешение за строеж и/или за поставяне на несамостоятелните съоръжения/инсталации към него освен в случаите по чл. 22 от Закона за енергията от възобновяеми източници, когато издаването им е задължително съгласно разпоредбите на Закона за устройство на територията.

(7) В срок до 15 дни от постъпване на искането по ал. 6 мрежовият оператор подготвя договор за присъединяване и изпраща писмена покана до заявителя за сключването му. Когато заявителят не върне на оператора подписан договора в 15-дневен срок от получаването на проекта, процедурата по присъединяване се прекратява.

(8) За обекти за производство по чл. 26а, ал. 2 от Закона за енергията от възобновяеми източници в срок до 7 дни от постъпване на искането по ал. 6 мрежовият оператор подготвя договор за присъединяване и изпраща писмена покана до заявителя за сключването му. Когато заявителят не върне на оператора подписан договора в 7-дневен срок от получаването на проекта, процедурата по присъединяване се прекратява.

(9) Договорът по ал. 7 или ал. 8 се сключва след сключване на договор за присъединяване на обект на оператор на електроразпределителна/затворена електроразпределителна мрежа към електропреносната/съответната електроразпределителна мрежа, когато такъв договор е необходим.

(10) Проектът на договора за присъединяване не може да съдържа условия, различни от тези, посочени в предварителния договор, освен в случаите по чл. 58, ал. 2 – 4.

(11) В договора за присъединяване се посочват:

1. мястото на присъединяване;
2. разположението и видът на съоръженията на територията на обекта и свързаните с тях сервитутни зони;
3. границата на собственост на електрическите съоръжения;
4. сроковете и етапите за изграждане на обекта и съоръженията за присъединяване;
5. видът и техническите параметри на съоръженията за присъединяване, както и задълженията за изграждането им и въвеждането им в експлоатация по реда на Закона за устройство на територията съгласно:
  - а) условията за присъединяване;
  - б) съгласуваните проекти на електрическите уредби и съоръжения за присъединяване на обекта;
6. размерът и условията за заплащане на цената за присъединяване на обекта, включително окончателната цена за присъединяване в случаите по чл. 52, ал. 5, и финансовите взаимоотношения между страните;
7. мощността на присъединявания обект;
8. нивото на напрежение и броят на фазите на границата на собственост;
9. видът, техническите параметри, броят и мястото на монтиране на средствата за търговско измерване и на управляващите и комуникационните устройства към тях;
10. техническите средства, режимът и начинът за управление на обекта;
11. техническите средства за телемеханика в уредбите на обекта и за предаване на телеинформация в реално време;
12. техническите параметри на източника/източниците на електрическа енергия;
13. задължителните технически условия и изисквания от страна на съответния мрежови оператор за работата на обекта;
14. сроковете и условията за учредяване на сервитутни права и за прехвърляне на собственост или учредяване право на строеж в полза на оператора на електрическата мрежа в случаите по чл. 53, ал. 1;
15. задълженията на страните да пазят съоръженията на другата страна и да осигуряват достъп до тях;
16. условията и редът за изменение и допълнение на договора;
17. задълженията на страните по отношение изготвянето на инвестиционен проект или проекти за

съоръженията за присъединяване на обекта, в т.ч. особените условия, свързани с проектиране и изграждане на съоръженията за присъединяване по реда на чл. 62, ал. 6;

18. обезщетенията и/или неустойките за неизпълнение на договора;

19. сроковете и условията за възстановяване на разходите, заплатени от заявителя в случаите по чл. 26, ал. 13 от Закона за енергията от възобновяеми източници;

20. други условия в зависимост от конкретния случай.

(12) При изграждане на допълнителни съоръжения за производство на електрическа енергия от възобновяеми енергийни източници и/или за съхранение на електрическа енергия към обект за производство, за който е сключен договор за присъединяване, без да се увеличава присъединената мощност, заявителят подава до оператора на съответната мрежа искане за сключване на допълнително споразумение към предварителния договор или договора за присъединяване, без да предоставя гаранция по чл. 29, ал. 1 от Закона за енергията от възобновяеми източници. Операторът на съответната мрежа се задължава да сключи допълнително споразумение към договора за присъединяване в срок до 30 дни от искането на заявителя.

Чл. 60. (1) В случай че в предварителния договор или в договора за присъединяване на обекта за производство към електропреносната мрежа е предвидено разширение или реконструкция в електропреносната мрежа, заявителят може да подаде до оператора писмено искане за сключване на допълнително споразумение към предварителния договор/договора за присъединяване на обекта при временна схема на достъп, която да бъде приложена до извършване на разширението или реконструкцията на електропреносната мрежа.

(2) Операторът на електропреносната мрежа поддържа публичен регистър, в който се регистрират исканията по ал. 1 по поредността на тяхното постъпване.

(3) Операторът на електропреносната мрежа разглежда искането по ал. 1 в едномесечен срок от постъпването му и има право в този срок да изготви и да изпрати на заявителя допълнително споразумение към предварителния договор/договора за присъединяване, съдържащо условията за присъединяване при временна схема на достъп на цялата или на част от заявената мощност на обекта.

(4) Допълнителното споразумение по ал. 3 включва:

1. степен на изпълнение на договора за присъединяване, при достигане на която може да се приложи временната схема на достъп;

2. права и задължения на страните във връзка с изпълнението на условията за реализиране на временната схема на достъп на обекта;

3. срок за прилагане на временната схема на достъп, който не може да бъде по-дълъг от срока за извършване на разширението или реконструкцията на електропреносната мрежа;

4. присъединената мощност на обекта, за която ще се прилага временната схема на достъп;

5. условия за временно ограничаване на снабдяването с електрическа енергия;

6. гаранция за обезпечаване на задълженията по договора за присъединяване, включително за изпълнение на задълженията по изпълнение на постоянната схема за присъединяване;

7. вещни права върху съоръженията, които следва да бъдат изградени във връзка с присъединяването при временна схема;

8. дейности по извеждане на временната схема на достъп при преминаване към постоянната договорена схема.

(5) В случай че в срок от 6 месеца от получаването на допълнителното споразумение по ал. 3 то не бъде подписано от заявителя, този заявител не може да поиска отново присъединяване при временна схема на същия обект.

(6) Когато конкретното техническо решение, съдържащо се в допълнителното споразумение по ал. 3, е приложимо по отношение на повече от един обект, за които са подадени искания по ал. 1 за присъединяване

при временна схема, операторът на електропреносната мрежа е длъжен да предложи допълнително споразумение към договора за присъединяване на лицето, чието искане е постъпило първо.

(7) В случай че в срока по ал. 5 заявителят откаже да сключи допълнителното споразумение по ал. 3, операторът на електропреносната мрежа предлага допълнително споразумение към предварителния договор/договора за присъединяване на лицето, подало следващото по поредност искане за присъединяване при временна схема на достъп съгласно регистъра по ал. 2.

(8) Всички разходи, свързани с реализацията на временната схема на достъп на обекта, са за сметка на заявителя.

Чл. 61. (1) Договорът за присъединяване към електрическата мрежа се прекратява след изпълнение на задълженията по него и представяне на документи за въвеждане в експлоатация на съоръженията за присъединяване и на обекта за производство, когато издаването им е задължително съгласно разпоредбите на Закона за устройство на територията.

(2) Техническите параметри и условия от договора за присъединяване, при които е присъединен обектът, запазват действието си и в договорите за достъп и пренос.

(3) Когато схемата на присъединяване на обекта отговаря на критерий n-1 или по-висок, операторът на електропреносната мрежа не заплаща цена за достъп и за пренос до/през съоръженията на собственика на обекта.

(4) В случаите по чл. 60 с прекратяване на договора за присъединяване се прекратява и договорът за достъп при временна схема на достъп.

Раздел III

Проектиране и изграждане на съоръженията за присъединяване

Чл. 62. (1) След сключване на договор за присъединяване мрежовият оператор изготвя и съгласува работните проекти за изграждане на съоръженията за присъединяване.

(2) Мрежовият оператор съгласува работните проекти по ал. 1 с лицето, с което е сключен договорът за присъединяване, по отношение на:

1. мястото на присъединяване;
2. разположението и вида на съоръженията на територията на обекта и свързаните с тях сервитутни зони;
3. границата на собственост на електрическите съоръжения;
4. етапите и сроковете за изграждане.

(3) Съответният мрежови оператор започва изграждането на съоръженията за присъединяване след:

1. прехвърляне на собствеността или учредяване право на строеж в случаите по чл. 53, ал. 1;
2. учредяване на сервитутни права от собствениците на съответните имоти или възникването на тези права по силата на закон.

(4) Мрежовият оператор изгражда съоръженията за присъединяване в договорените срокове и етапи и осигурява тяхното въвеждане в експлоатация по реда на Закона за устройство на територията.

(5) Разходите по ал. 1 и 4 са за сметка на мрежовия оператор в случаите, когато присъединителните съоръжения са негова собственост и са елементи на съответната електрическа мрежа, с изключение на случаите, когато съгласно наредбата по чл. 36, ал. 3 от Закона за енергетиката цените за присъединяване са индивидуални.

(6) Лицето, с което се сключва договорът за присъединяване, може да поеме задължение за:

1. проектирането на съоръженията за присъединяване по ал. 1;
  2. предоставяне на мрежовия оператор за съгласуване на инвестиционен проект или проекти по т. 1 за присъединителните съоръжения в съответствие с изискванията на Закона за устройство на територията; предоставените проекти се разглеждат и съгласуват по реда на чл. 59, ал. 3 и 4;
  3. изпълнение на определен вид строителни и монтажни работи по присъединяването по работния проект по ал. 1;
  4. изграждане на съоръженията по ал. 1;
  5. придобиване или подsigуряване на възникването на вещните права за изграждане на съоръженията за присъединяване, включително извършване от името на оператора на необходимите за това процедури.
- (7) В случаите по ал. 6 мрежовият оператор съгласува проектните работи и извършва контрол по изпълнението на строителните и монтажните работи в съответствие с проектните разработки и техническите спецификации по ред, установен в договора за присъединяване.
- (8) Изградените съоръжения за присъединяване по ал. 6 се прехвърлят възмездно в собственост на мрежовия оператор на база на взаимно признати разходи, в случаите, в които вещните права върху тези съоръжения не възникват директно в полза на мрежовия оператор.
- (9) Съоръженията за присъединяване могат да се изграждат на етапи, за отделни части на обекта, при условията и по реда на Закона за устройство на територията.
- (10) Мрежовият оператор е длъжен да предостави на лицето по ал. 6 допълнителна информация за осигуряване на техническа съвместимост на присъединявания обект с електрическата мрежа.
- (11) Мрежовият оператор съгласува работните проекти за електрическите уредби и инсталации на присъединявания обект в обем, достатъчен за доказване изпълнението на условията за присъединяване.

Чл. 63. (1) Заявителят проектира и изгражда електрическите уредби и съоръжения за своя сметка в случаите по чл. 116, ал. 4 и 5 от Закона за енергетиката.

(2) В случаите, когато съоръженията за присъединяване се изграждат по реда на чл. 62, ал. 6, цената за присъединяване и направените взаимно признати разходи за тези съоръжения се компенсират при условия, определени в договора за присъединяване.

(3) В процеса на строителството заявителят е длъжен да:

1. осигурява достъп на упълномощени представители на мрежовия оператор до електрическите уредби и съоръжения на обекта;
2. представя екзекутивни чертежи, характеристики и протоколи от изпитвания и настройки по искане на мрежовия оператор.

Чл. 64. За временно електроснабдяване на обект за производство по време на строителството присъединяването към електрическата мрежа се извършва по реда на глава втора.

Раздел IV

Присъединяване към електрическата мрежа

Чл. 65. (1) За обекти за производство и/или присъединителни съоръжения към обект за производство, които се въвеждат в експлоатация съгласно Закона за устройство на територията, присъединяването към електрическата мрежа се осъществява на четири етапа:

1. първи етап – електрическите съоръжения за присъединяване на обект за производство към електрическата мрежа се поставят под напрежение за извършване на единични, комплексни и 72-часови изпитвания и получаване на документ за въвеждането им в експлоатация при условията и по реда на Закона за устройство на

територията;

2. втори етап – електрическата уредба на обекта, необходима в процеса на строителството за извършване на единични, комплексни и 72-часови изпитвания на отделни съоръжения и подобекти на обекта, се поставя под напрежение след получаване на документ за въвеждането ѝ в експлоатация при условията и по реда на Закона за устройство на територията и се оформя като самостоятелен подобект;

3. трети етап – включване на обекта за производство в паралел към електрическата мрежа за извършване на единични, комплексни и 72-часови изпитвания и получаване на документ за въвеждането му в експлоатация при условията и по реда на Закона за устройство на територията;

4. четвърти етап – включване на обекта за производство в редовна експлоатация за работа в паралел към електрическата мрежа.

(2) Извън случаите по ал. 1 обектите за производство се присъединяват към електрическата мрежа при следните условия:

1. лицето, сключило договор за присъединяване на обекта, подава искане по образец до съответния оператор за насрочване на дата за проверка на обекта;

2. в 7-дневен срок от постъпване на искането по т. 1 съответният мрежови оператор съгласува с лицето по т. 1 подходяща дата за провеждане на съвместна присъствена проверка на обекта за съответствието му с изискванията на договора за присъединяване; операторът насрочва дата за проверката до 14 дни от постъпване на искането, освен ако е уговорено друго, за което уведомява писмено лицето по т. 1;

3. след провеждане на проверката и при установяване на съответствието на обекта с изискванията на договора за присъединяване се подписва констативен протокол между оператора на електрическата мрежа и лицето, сключило договор за присъединяване на обекта, както и договор за достъп и пренос с оператора на електрическата мрежа.

(3) Срокът за присъединяване на обектите по чл. 26, ал. 15 от Закона за енергията от възобновяеми източници е до 30 дни след издаване на становището по чл. 55, ал. 1.

Чл. 66. (1) Включването на обект за производство в паралел с ЕЕС и провеждането на комплексна 72-часова проба в експлоатационни условия се извършват по установения оперативен ред, след като заявителят представи на мрежовия оператор:

1. писмено искане за провеждане на комплексна 72-часова проба при експлоатационни условия;

2. специални изисквания към мрежовия оператор по време на провеждане на 72-часовата проба;

3. времеви график за провеждане на 72-часовата проба;

4. опис на настъпилите в процеса на строителството промени в сравнение с представените проекти по чл. 59, ал. 1;

5. декларация за наличието на обучен оперативен електротехнически персонал, който е запознат с изискванията на наредбата по чл. 115 от Закона за енергетиката;

6. списък на оперативния персонал на обекта, който ще осъществява контакти с мрежовия оператор;

7. информация съгласно чл. 75;

8. друга информация съгласно изискванията на наредбата по чл. 115 от Закона за енергетиката.

(2) Преди включването на обект за производство в паралел към ЕЕС заявителят сключва:

1. договор за достъп и договор за пренос до/през съответната мрежа или договор за достъп при временна схема на присъединяване и договор за пренос до/през съответната мрежа;

2. договори по чл. 11, т. 4 и/или по чл. 11, т. 9, и/или по чл. 11, т. 17 от правилата по чл. 91, ал. 2 от Закона за

енергетиката.

Чл. 67. Когато настъпи промяна на условията, при които е извършено присъединяването, собственикът на обекта е длъжен писмено да уведоми мрежовия оператор в 14-дневен срок от датата на промяната.

Раздел V

Граница на собственост на електрическите съоръжения

Чл. 68. Границата на собственост между електрическите съоръжения на мрежови оператор и тези, свързващи обект за производство с електрическата мрежа, се определя от:

1. начина на присъединяване;
2. вида на съоръженията за присъединяване.

Чл. 69. (1) При присъединяване на електропровод и други съоръжения, собственост на мрежовия оператор, към електрическа уредба на обект за производство границата на собственост е:

1. мястото на присъединяване на кабелните накрайници на електропровода към уредбата на обекта за производство – при кабелен електропровод;
2. клемите за присъединяване на проводниците на електропровода към проходните изолятори за преминаване през външните стени на уредбата на обекта за производство – при въздушен електропровод и закрыта уредба;
3. клемите за присъединяване на проводниците към съоръженията на уредбата на обекта за производство – при въздушен електропровод и открита уредба;
4. най-близките до границата на уредбата клеми, чрез които шинопроводът се присъединява към нея – при шинопровод.

(2) Алинея 1 се прилага и при електропровод и други съоръжения, с които обект за производство се присъединява към електрическа уредба на мрежови оператор.

(3) При присъединяване на електропровод, с който обект за производство се присъединява към въздушен електропровод на мрежови оператор, границата на собственост е:

1. мястото на присъединяване на кабелните накрайници – при кабелен електропровод;
2. клемите за присъединяване на проводниците – при въздушен електропровод.

(4) Средствата/системите за търговско измерване на електрическа енергия се монтират във:

1. електрическата уредба на лицето, собственик на обекта, или до или на границата на имота му – в случаите по ал. 1 и 3;
2. електрическата уредба на съответния мрежови оператор – в случаите по ал. 2.

(5) Средствата/системите за търговско измерване се доставят от и за сметка на мрежовия оператор и са негова собственост.

(6) Комуникационните и другите спомагателни устройства за връзка със системите за управление на мрежовите оператори се доставят за сметка на лицето, собственик на обекта за производство, и са собственост на мрежовия оператор.

(7) В случаите по ал. 1 устройствата за защита от пренапрежения са собственост на лицето, собственик на обекта за производство, и се доставят, монтират и поддържат от него и за негова сметка.

Чл. 70. При присъединяване на обект за производство на ниво ниско напрежение границата на собственост са изходящите клеми на средствата за търговско измерване или изходящите клеми на разположените непосредствено след тях предпазители или прекъсвачи.

Чл. 71. (1) Електрическите уредби високо и средно напрежение, които служат за присъединяване на обект за производство на електрическа енергия към електрическа мрежа и не са елемент на тази мрежа, се изграждат за сметка на собственика на обекта и са негова собственост.

(2) Електропроводите високо и средно напрежение, които свързват уредбите по ал. 1 с електрическа мрежа в мястото на присъединяване, се изграждат от оператора на съответната мрежа и са негова собственост. Електропроводите високо и средно напрежение, които свързват уредбите по ал. 1 със съответната електрическа мрежа в мястото на присъединяване и не са елемент на тази мрежа, се изграждат за сметка на собственика на обекта и са негова собственост.

Раздел VI

Технически изисквания към обектите за производство за присъединяване към електрическата мрежа

Чл. 72. (1) При изготвянето на условията за присъединяване по чл. 52 мрежовият оператор определя техническите изисквания, които се изпълняват за присъединяване към електрическата мрежа в съответствие с правилата по чл. 83, ал. 1, т. 4 от Закона за енергетиката.

(2) Техническите изисквания по ал. 1 се отнасят за системите, мрежите и съоръженията на обекта за производство, които участват в оперативното управление на мрежите, влияят на качеството на електрическата енергия и трябва да бъдат съвместими с използваните в електрическата мрежа.

(3) Техническите изисквания се задават по начин, позволяващ използването им от заявителя в процеса на проектиране и строителство.

(4) Условията за присъединяване включват технически изисквания:

1. към електрическите уредби на обекта за производство;

2. към генериращите модули, параметрите и режимите на работа;

3. към регулиращите и управляващите системи, свързани с участието в поддържането на честотата и управлението на активната мощност;

4. към регулиращите и управляващите системи, свързани с участието в поддържането на напрежението и управлението на реактивната мощност;

5. към релейните защиты и автоматики за противоаварийно управление;

6. към обмена на информация и управление в реално време, налагани от автоматизираната система за диспечерско управление (АСДУ) на електроенергийната система;

7. към резервния източник за хранване на собствените нужди на обекта за производство;

8. към средствата за търговско измерване на електрическа енергия;

9. към качеството на произвежданата електрическа енергия.

(5) Техническите изисквания по ал. 4 се определят от мрежовия оператор съобразно конкретните условия в мястото на присъединяване към електрическата мрежа.

(6) За присъединяване на обект за производство към електрическа мрежа средно напрежение задължително се изисква съответната мрежа да е хранвана от подстанция с трансформатори с намотка "затворен триъгълник".

(7) За обекти за производство на електрическа енергия, които се присъединяват към електроразпределителната мрежа, не се допуска работа в "островен режим".

(8) При инсталирана мощност на обект за производство на електрическа енергия, по-голяма от 10,8 kW, задължително се изисква изграждането на симетрична трифазна генерираща система.

Чл. 73. (1) Мрежовият оператор определя и задава на производителя режимите на работа и настройките на системите за управление и регулиране, мрежите за обмен на информация, релейните защиты и автоматиките на територията на обекта за производство, участващи във и влияещи на сигурното, безопасно и ефективно функциониране на ЕЕС.

(2) Производителят е длъжен да спазва изискванията по ал. 1.

Чл. 74. (1) Техническата информация по чл. 51, ал. 1, т. 3 включва следните основни данни:

1. ниво на напрежение;

2. скица на терена, предназначен за изграждане на електрическа уредба по чл. 71;

3. предполагаем график за производство на електрическа енергия (годишен, месечен, седмичен и дневен), когато се предвижда промяна в натоварването за различните периоди от време;

4. консумирана от мрежата електрическа мощност (активна и реактивна) по време на планово и аварийно спиране на всяка единица/модул;

5. обща инсталирана мощност, мощност и вид енергиен източник за всяка единица/модул.

(2) Според вида на първичните енергийни източници информацията по чл. 51, ал. 1, т. 3 включва и следните данни:

1. за водноелектрически централи (ВЕЦ) с инсталирана мощност над 10 MW:

а) характеристики на горен изравнител – минимално и максимално ниво, минимален и максимален воден обем (за ВЕЦ с горен изравнител);

б) характеристики на долен изравнител – минимално и максимално ниво, минимален и максимален обем, време за запълване при различни режими и брой на единиците/модулите (за ВЕЦ с долен изравнител);

в) минимален и максимален дебит (за ВЕЦ на течащи води – без регулиращи обеми, питейни водопроводи, напоителни канали в хидромелиоративната система);

г) разчетен напор;

д) номинален дебит;

2. за топлоелектрически централи:

а) вид и проектна калоричност на използваното гориво;

б) специфичен разход на използвания вид гориво (по видове горива);

в) капацитет на складовете за горива по видове;

3. за газови централи:

а) капацитет на хранилището за газ;

б) минимално и максимално налягане на газ за работа на единиците/модулите;

в) минимален и максимален дебит.

(3) За газови централи с комбиниран цикъл се представя поотделно информацията за газовата и термичната част според изискванията за съответните централи съгласно ал. 1.

(4) За обекти за производство от други енергийни източници се представят данни, които са специфични за съответния енергиен източник.

(5) Информацията по чл. 51, ал. 1, т. 3 включва и следните проектни технически данни за основните

съоръжения:

1. генериращи единици/модули – номинални параметри, режими на работа, честотен диапазон, диапазони по активна и реактивна мощност, основни динамични параметри и характеристики;
2. основни данни за регулиращите и управляващите системи, възможности за участие в поддържането на честотата и напрежението, възможности за участие в противоаварийното управление, възможности за обмен на данни и команди с мрежовия оператор, резервни източници за захранване на собствените нужди;
3. повишаващи (блочни) трансформатори – тип и основни данни;
4. описание на допълнителните средства за регулиране на реактивната мощност и устройства за изкуствен инерционен момент при парковите модули;
5. главна електрическа схема на обекта за производство и описание на собствените нужди.

Чл. 75. (1) Преди включване на генерираща единица/модул на обект за производство в паралел с мрежата заявителят представя на мрежовия оператор следните основни данни:

1. потвърждаване или актуализиране на данните по чл. 74;
2. копие на производствената документация и протоколите от изпитанията на генериращите единици/модули с подробни технически данни от производителя (номинални електрически параметри, характеристики, реактанси, времеви константи, параметри за устойчивост);
3. копие на протоколите на производителя от изпитанията на силовите трансформатори;
4. данни от тестове, настройки и характеристики, зададени от мрежовия оператор, в съответствие с изискванията на правилата по чл. 83, ал. 1, т. 4 от Закона за енергетиката.

(2) Преди включване на обект за производство в паралел с мрежата се представят следните данни за първичните енергоносители и турбини:

1. за ВЕЦ с инсталирана мощност над 10 MW:
  - а) минимална активна мощност и дебит по режимни характеристики за безкавитационна работа на хидроагрегатите;
  - б) минимално време за развъртане на агрегата и включване на генератора в паралел с ЕЕС;
  - в) разгонни обороти на турбоагрегата;
  - г) минимална и максимална скорост на промяна на натоварването на турбината – MW/min;
2. за топлоелектрически централи:
  - а) описание на схемата на технологичния процес за подготовка на парата, блокова схема, параметри;
  - б) минимално време за включване на генератора в паралел с ЕЕС от студено състояние, от топло състояние, от горещо състояние;
  - в) минимална и максимална скорост на промяна на натоварването на турбината;
3. за газови централи:
  - а) минимално време за развъртане на агрегата и включване на генератора в паралел с ЕЕС;
  - б) минимална и максимална скорост на промяна на натоварването на турбината;
4. за газови централи с комбиниран цикъл се представя поотделно информацията за газовата и термичната част според изискванията за съответните централи по т. 1 – 3;

5. за обекти за производство, използващи други енергийни източници, преди включване в паралел с ЕЕС се представят данни, които са специфични за съответния енергиен източник.

(3) Преди включване на обект за производство в паралел с мрежата се представят следните данни за основните електрически и енергийни съоръжения:

1. за възбудителната система и автоматичния регулатор на възбуждане:

а) производител, тип, принципна схема на възбудителната система и регулаторите на възбуждане, схема на резервиране;

б) блокова схема на регулатора на възбуждане, включително диапазон на промяна на параметрите, според блоковата схема;

в) блокова схема на системния стабилизатор и диапазон на промяна на параметрите;

2. за системата за регулиране на турбината:

а) производител, тип и блокова схема на регулиращата система, включително диапазон на промяна на параметрите на регулиране;

б) мъртва зона на регулатора по честота, възможност за промяна на зоната на нечувствителност;

в) статизъм на регулирането по честота, възможност за промяна на статизма;

3. данни за собствените нужди на блоковете и за най-големите двигатели и други големи консуматори, захранвани от собствените нужди;

4. технически данни на производителя за първичните съоръжения – силови трансформатори, прекъсвачи, измервателни трансформатори;

5. еднолинейна схема на обекта за производство, на която са обозначени местата на присъединяване на основното оборудване и първичните съоръжения;

6. блокова схема на организацията на релейната защита на територията на обекта за производство – въздействие, присъединяване към измервателните трансформатори, тип и производител на отделните видове релейни защиты;

7. данни за предвидените по проект настройки на релейните защиты на територията на обекта за производство в първични величини – импеданс, ток, напрежение, закъснение по време;

8. технически данни от производителя за средствата, чрез които обектът за производство се включва в АСДУ, монтажни схеми и документ, потвърждаващ разрешението на ползваните честоти.

Чл. 76. В процеса на редовна експлоатация, при предвиждане или възникване на промяна в техническите данни по чл. 74 и 75 за присъединените обекти за производство се представя актуализирана информация на мрежовия оператор в срок не по-късно от:

1. един месец преди осъществяването на проект за промяна;

2. три дни след възникването на промяна вследствие на авария или ремонт.

Глава четвърта

РЕД ЗА ПРИСЪЕДИНЯВАНЕ НА ОБЕКТИ ЗА СЪХРАНЕНИЕ НА ЕЛЕКТРИЧЕСКА ЕНЕРГИЯ

Раздел I

Искане за проучване за присъединяване и условия за присъединяване

Чл. 77. (1) За проучване на условията за присъединяване на обект за съхранение на електрическа енергия към електрическата мрежа се подава писмено искане до съответния мрежови оператор по местонахождение на обекта или по реда на чл. 140а от Закона за устройство на територията в случаите:

1. при изграждане на нов обект за съхранение на електрическа енергия;
2. при разширение/преустройство по реда на Закона за устройство на територията на съществуващ обект за съхранение на електрическа енергия с промяна на присъединената му мощност;
3. при модернизация на съществуващ обект за съхранение на електрическа енергия с промяна на присъединената му мощност;
4. при промяна на вида и технологията на съхранение;
5. при обособяване на нов обект със самостоятелно измерване на електрическата енергия чрез отделяне от съществуващ обект, който е присъединен към електрическа мрежа.

(2) Искането се подава от лице, имащо вещни права да строи върху имота, в който ще се изгражда обектът за съхранение (за строежи по смисъла на Закона за устройство на територията) или от лице – собственик, наемател или ползвател на имота, в който ще бъде поставен обектът (за преместваеми обекти по смисъла на Закона за устройство на територията).

(3) Искане по ал. 1 не се подава за несамостоятелно съоръжение за съхранение на електрическа енергия, което се предвижда да бъде изградено към нов или съществуващ обект за потребление или за производство на електрическа енергия, в случаите, когато не се променя присъединената мощност на обекта за потребление или за производство.

Чл. 78. Искането по чл. 77, ал. 1 се подава до избран от заявителя мрежови оператор, на чиято лицензионна територия ще бъде разположен обектът. Искания за обекти за съхранение на електрическа енергия с инсталирана мощност, по-малка или равна на 1 MW, се подават само до оператора на електроразпределителна мрежа/оператора на затворена електроразпределителна мрежа по местонахождението на обекта.

Чл. 79. (1) В искането за проучване на условията и начина на присъединяване се посочват:

1. наименованието и местонахождението на обекта (адресът, списък на имотите, в които ще се изгражда);
2. срокът и етапността за въвеждане в експлоатация на обекта;
3. инсталираната мощност, режимите на работа, технология и параметри на системата за съхранение на електрическа енергия, в т.ч. използвана енергия, капацитет, технологични загуби, номинално напрежение, диапазон на напрежението, максимална мощност на зареждане, максимална изходна мощност, диапазон на работната температура и др., възможност за предоставяне на балансиращи и допълнителни нечестотни услуги, прогнозното количество електрическа енергия, което ще се консумира и отдава от/в мрежата (помесечен график) по етапи на въвеждане в експлоатация, и други технически данни на основните съоръжения и на обекта за съхранение на електрическа енергия като цяло;
4. изискванията към сигурността на захранване на собствените нужди по групи и мощности;
5. точният адрес за кореспонденция, телефонът и факсът, както и адресът на електронна поща на лицето.

(2) Когато искането по ал. 1 се подава до мрежовия оператор, към него се прилагат:

1. за строежи по смисъла на Закона за устройство на територията – документ, удостоверяващ вещното право да строи върху имота, или за преместваеми обекти по смисъла на Закона за устройство на територията – документ за собственост или договор за наем и нотариално заверено съгласие от собственика или нотариално заверено съгласие от собственика;
2. актуална скица на имота.

(3) Мрежовият оператор може да поиска в 14-дневен срок от постъпване на искането допълнителна информация за характеристиките на присъединявания обект, свързана с правилата по чл. 83, ал. 1, т. 4 и 5 от

Закона за енергетиката.

(4) Лицето, поискало проучването, представя информацията по ал. 3 в 14-дневен срок от получаване на искането. При забава със срока на забавата се удължава и срокът за проучването по чл. 83, ал. 10.

(5) Когато представените информация и документи са непълни или не отговарят на изискванията на наредбата, мрежовият оператор в 7-дневен срок от постъпване на искането писмено уведомява лицето, подало искането.

(6) Лицето, подало искането за проучване, отстранява непълнотите и несъответствията в документите или представя допълнително необходимите документи и информация в 30-дневен срок от датата на уведомлението по ал. 5.

(7) Процедурата по присъединяване на обекта се прекратява, когато лицето, подало искането, не отстрани непълнотите и несъответствията в документите или не представи допълнително необходимите документи и информация в срока по ал. 6.

Чл. 80. (1) Мрежовият оператор определя в становище условията за присъединяване на обект за съхранение към съответната електрическа мрежа.

(2) (Изм. – ДВ, **бр. 84 от 2024 г.**, в сила от 4.10.2024 г.) За съгласуване условията за присъединяване на обект за съхранение към електроразпределителна/затворена електроразпределителна мрежа средно или високо напрежение към електропреносната/съответната електроразпределителна мрежа се прилага редът по чл. 52, ал. 2 – 9.

Чл. 81. (1) Когато за осъществяване на присъединяването се налага в имота, където е разположен обектът за съхранение, да се изгради електрическа уредба с високо или средно напрежение – собственост на мрежовия оператор, и това е технически възможно, мрежовият оператор договаря със собственика на имота да прехвърли възмездно в негова полза правото на собственост на съответна част от имота или да му учреди възмездно право на строеж, както и съответните сервитутни права.

(2) Когато при проучването се установи, че присъединяването на обекта за съхранение налага изместване на съществуващи електрически съоръжения, изместването им се извършва от и за сметка на заявителя след одобряване по реда на Закона за устройство на територията на съгласуваните с мрежовия оператор проекти, ако засегнатите съоръжения:

1. са елементи на електрическа мрежа, или

2. са електрически съоръжения за присъединяване на обекти за производство, потребление или съхранение на електрическа енергия, собственост на трето лице, и са изградени по реда на Закона за устройство на територията.

(3) Изискванията на мрежовия оператор във връзка с обстоятелствата по ал. 1 и 2 се посочват в становището за условията за присъединяване на обекта за съхранение.

Чл. 82. (1) Мрежовият оператор може мотивирано да откаже да присъедини обект за съхранение към съответната електрическа мрежа при техническа невъзможност присъединяването да се осъществи в заявения срок за въвеждане на обекта в експлоатация.

(2) В случаите по ал. 1 мрежовият оператор посочва причините за отказа и необходимите мерки за тяхното отстраняване, както и за осигуряване на условия за присъединяване на обекта за съхранение съобразно плановете за развитие на мрежата.

Чл. 83. (1) Мрежовият оператор извършва проучване, изготвя и предоставя писмено становище за условията за присъединяване на лицето, подало искане за присъединяване по чл. 77, ал. 1.

(2) Условията за присъединяване съдържат техническите изисквания на съответния мрежови оператор към съоръженията в присъединявания обект и информация за съоръженията за присъединяване относно:

1. присъединената мощност;

2. номиналното напрежение на електрическата мрежа, към която ще бъде присъединен обектът;
3. начина и местата на присъединяване към съществуващата електрическа мрежа, в т.ч. и необходимо разширение и/или повишаване на преносните възможности на съществуващата електрическа мрежа, което може да бъде свързано единствено с осигуряване на преносните възможности на съответната мрежа за предоставяне на достъп на обекта, както и необходимите срокове за осъществяване на тези дейности;
4. сервитутните зони на съоръженията – размери и видове сервитутни права;
5. схемите на уредбите с брой на полетата за присъединяване и на резервните полета за развитие на електрическата мрежа в района;
6. групите на свързване и начин на заземяване на звездните центрове на силовите трансформатори;
7. метрологичните и техническите характеристики на токовете и напрежените трансформатори за търговско измерване;
8. комутационните апарати;
9. релейните защиты и устройства за автоматика и препоръки за техните настройки;
10. системите за автоматично регулиране и техните настройки;
11. мерките за защита от пренапрежения;
12. съоръженията за телемеханика;
13. средствата за връзка с оператора на електрическата мрежа;
14. вида, броя и мястото на монтиране на средствата за търговско измерване.

(3) В случаите по ал. 2, т. 3 съответният мрежови оператор посочва и:

1. разходи за дейности за повишаване на преносната способност на съответната електрическа мрежа като елемент от цената по ал. 5, т. 4, когато тези дейности са необходими за присъединяване на обекта и инвестиционната програма на оператора не предвижда изпълнението им в договорените срокове за присъединяване, представляващи част от общите разходи, определена въз основа на пропорционалното съотношение между присъединената мощност на обекта и допълнителните преносни възможности, които ще бъдат осигурени в съответната мрежа;

2. информация, че:

- а) операторът на съответната електрическа мрежа започва изпълнението на дейностите по проектиране за повишаване на преносната способност на мрежата в тримесечен срок от сключване на договора за присъединяване, в който същите са предвидени;

- б) строително-монтажните дейности за повишаване на преносната способност на мрежата започват след сключване на договори за обекти с присъединена мощност не по-малко от 75 на сто от предвиденото повишение на преносната способност на мрежата;

- в) разходите за проектиране подлежат на възстановяване на оператора и в случаите, в които строително-монтажните дейности не бъдат извършени поради неизпълнение на условията по буква "б";

- г) заявителят може да заплати изцяло общите разходи за дейностите по т. 1, като, ако в срок от 10 години от извършване на дейностите операторът използва създадения свободен капацитет за присъединяване на други обекти, в цената за присъединяване на този обект се включва част от извършените разходи за повишаване на преносната способност на мрежата, пропорционална на присъединяваната мощност; в тримесечен срок от заплащане на посочената сума операторът я възстановява на лицето, заплатило изцяло общите разходи; в случай че разходите за повишаване на преносната способност на мрежата са заплатени от повече от едно лице, операторът разпределя сумата пропорционално на направените от тях плащания.

3. разходи като елемент от цената по ал. 5, т. 4, които заявителят дължи във връзка със заплатени и извършени по искане на друго лице или лица дейности за повишаване на преносната способност на мрежата, пропорционално на присъединяваната мощност на обекта.

(4) Съответният мрежови оператор определя вида, местоположението и устройството на съоръженията за присъединяване в съответствие с изискванията:

1. на органа, който одобрява инвестиционния проект и издава разрешението за строеж и/или за поставяне, когато издаването им е задължително съгласно разпоредбите на Закона за устройство на територията;

2. на наредбите и правилата по чл. 83, ал. 1 от Закона за енергетиката;

3. на техническите спецификации на съответния мрежови оператор.

(5) В условията за присъединяване се определят и:

1. задълженията на страните по изграждане на присъединяването;

2. крайният срок за присъединяване;

3. задълженията на страните по предоставяне на вещни права на територията на имота и/или осигуряване на сервитутни права в имоти на трети лица;

4. прогнозната цена се представя заедно с описание на включените в нея обосновани разходи, свързани с присъединяването на обекта, като в случаите по чл. 80, ал. 2 се посочва и прогнозната цена по чл. 52, ал. 5.

(6) Съответният мрежови оператор определя ниво на напрежението в зависимост от:

1. присъединяваната мощност;

2. преносната възможност на съществуващата електрическа мрежа;

3. плановете за развитие на съответната мрежа.

(7) За обекти за съхранение на електрическа енергия, които се присъединяват към разпределителната мрежа, не се допуска работа в "островен режим".

(8) При инсталирана мощност на обект за съхранение на електрическа енергия, по-голяма от 10,8 kW, задължително се изисква изграждането на симетрична трифазна генерираща система.

(9) В случаите по чл. 80, ал. 2 поставените допълнителни технически изисквания и условия от оператора на електропреносната/съответната електроразпределителна мрежа се включват към условията и техническите изисквания на оператора на електроразпределителната/затворената електроразпределителна мрежа.

(10) Сроковете за изготвяне и предоставяне на становище са:

1. 40 дни за оператор на електроразпределителна/затворена електроразпределителна мрежа от датата на постъпване на искането;

2. 60 дни за оператора на електропреносната мрежа от датата на постъпване на искането.

(11) В случаите по чл. 79, ал. 6 сроковете по ал. 8 започват да текат след отстраняване на непълнотите в документацията.

(12) В случаите по чл. 80, ал. 2 сроковете по ал. 8 за оператор на електроразпределителна/затворена електроразпределителна мрежа започват да текат от датата на съгласуването на техническите условия от страна на оператора на електропреносната/съответната електроразпределителна мрежа.

(13) Мрежовият оператор създава досие, в което се съхраняват всички документи по присъединяването на обекта за съхранение.

Чл. 84. (1) (Изм. – ДВ, бр. 84 от 2024 г. , в сила от 4.10.2024 г.) Издадените по реда на този раздел становища за

условията и начина на присъединяване към електрическата мрежа са с валидност до три месеца от предоставяне на гаранцията по чл. 84а, ал. 1.

(2) В случай че лицето, получило становище за присъединяване, не подаде искане за изготвяне на предварителен договор за присъединяване на обекта за съхранение, придружен с всички изискуеми документи, посочени в тази наредба, в срока по ал. 1, процедурата по присъединяване на обекта се прекратява.

Чл. 84а. (Нов – ДВ, бр. 84 от 2024 г., в сила от 4.10.2024 г.) (1) В тримесечен срок от получаване на становище за условията и начина за присъединяване на обекта за съхранение лицето, подало искане по чл. 77, ал. 1, предоставя в полза на оператора на съответната електрическа мрежа гаранция под формата на депозит или банкова гаранция в размер 50 000 лв. за всеки мегават (MW) присъединена мощност на новия обект или увеличена присъединена мощност на съществуващия обект. В случай че лицето не предостави дължимата гаранция в посочения срок, становището се счита за невалидно.

(2) При неподаване в срок на искане за сключване на предварителен договор за присъединяване или на договор за присъединяване, както и в случаите по чл. 85, ал. 8 и чл. 86, ал. 11, гаранцията по ал. 1 се връща на заявителя. Когато с писмено съгласие на лицето са направени разходи от съответния оператор по присъединяването на обекта, гаранцията се усвоява до размера на направените и незаплатени от заявителя разходи.

(3) При сключване на предварителен договор или на договор за присъединяване гаранцията по ал. 1 обезпечава изпълнението на задълженията на лицето във връзка с присъединяването на обекта.

(4) Предоставената от лицето гаранция се освобождава при присъединяването на обекта, като съответният оператор може да извърши прихващане с дължимата цена за присъединяване до размера на по-малкото от двете насрещни задължения.

(5) Гаранция по ал. 1 не се предоставя за обекти за съхранение с присъединена мощност, равна или по-малка от 10,8 kW, или в случаите, когато не се променя общата присъединена мощност на обекта.

Раздел II

Ред за сключване на предварителен договор и на договор за присъединяване

Чл. 85. (1) Лицето, получило становище за присъединяване, в срока на валидност на становището подава до мрежовия оператор искане за изготвяне на предварителен договор за присъединяване на обекта за съхранение.

(2) С искането по ал. 1 може да се заяви промяна на заявените при подаване на искането за проучване обстоятелства, която не води до промяна в мястото на присъединяване, увеличение на присъединената мощност на обекта, съответно не налага промяна на условия, определени в становището за присъединяване, като в този случай не е необходимо съгласието на мрежовия оператор и на оператора по чл. 80, ал. 2. Към искането се прилагат съответните допълнителни документи и информация.

(3) Промяна на заявените при подаване на искането за проучване обстоятелства, които водят до увеличение на присъединената мощност на обекта, но не променят мястото на присъединяване, както и не налагат извършването на ново проучване, може да бъде извършена от заявителя в хода на текущата процедура само със съгласието на мрежовия оператор и на оператора по чл. 80, ал. 2. При изразено съгласие с променените условия към искането по ал. 1 се прилагат съответните допълнителни документи и информация. В случай че промяната води до увеличение на разходите за присъединяване, същото е за сметка на заявителя.

(4) Промяна на издадено становище за присъединяване, която води до увеличение на разходите за присъединяване, може да бъде извършена от мрежовия оператор само със съгласието на заявителя, освен ако промяната е необходима за изпълнение на задължение, регламентирано в нормативен акт или акт на съответния компетентен орган.

(5) Мрежовият оператор изготвя и предлага проект на предварителен договор за присъединяване на обекта за съхранение на лицето, подало искане по ал. 1, в срок до 15 дни от датата на постъпване на искането за сключване на предварителен договор.

(6) Проектът на предварителен договор не може да съдържа условия, различни от тези, посочени в издаденото становище за присъединяване, освен в случаите по ал. 2, 3 и 4, и включва техническите изисквания по чл. 86, ал. 10 и чл. 93.

(7) Срокът за валидност на предварителния договор е 2 години.

(8) Когато заявителят не върне на оператора подписан предварителния договор за присъединяване в 15-дневен срок от получаването на проекта, процедурата по присъединяване на обекта се прекратява.

Чл. 86. (1) Лицето, сключило предварителен договор за присъединяване, предоставя инвестиционния проект за обекта, когато такъв се изисква, на съответния мрежови оператор за съгласуване единствено по отношение на съответствието на съоръженията за присъединяване с изискванията на действащите технически правила и нормативи за тяхното проектиране и предварителния договор или други документи, предвидени в Закона за устройство на територията.

(2) Лицето, с което се сключва договорът за присъединяване, може да поеме задължение за:

1. изпълнение на определен вид проектни, строителни и монтажни работи или други дейности по присъединяването, в т.ч. изготвяне на работния проект за изграждане на присъединителните съоръжения;

2. изграждане на съоръженията за присъединяване със съгласието на мрежовия оператор;

3. придобиване или подsigуряване на възникването на вещните права за изграждане на съоръженията за присъединяване, включително извършване от името на оператора на необходимите за това процедури, като задълженията на страните се уреждат в договора по ал. 10.

(3) Когато представеният проект съответства на изискванията на действащите технически правила и нормативи за проектиране и сключения предварителен договор, мрежовият оператор съгласува проекта в 14-дневен срок от представянето му.

(4) При наличие на несъответствия по ал. 3 мрежовият оператор връща проекта с констатираните забележки в 7-дневен срок от постъпването му.

(5) След отстраняване на констатираните забележки заявителят внася отново проекта за съгласуване от мрежовия оператор, но не по-късно от 30 дни преди изтичане на валидността на предварителния договор.

(6) Не по-късно от датата на изтичане на срока на предварителния договор и след съгласуване и одобряване на проекта по ал. 1, и при издадено и влязло в сила разрешение за строеж от компетентния орган, когато това е необходимо съгласно изискванията на Закона за устройство на територията, заявителят подава до мрежовия оператор писмено искане за сключване на договор за присъединяване, към което прилага:

1. нотариално заверено пълномощно на лицето, упълномощено да представлява заявителя, в случаите, когато се представлява от пълномощник;

2. документи, удостоверяващи правата на заявителя за изграждане, разширение или за поставяне на обекта;

3. влязло в сила разрешение за строеж или разрешение за поставяне на присъединявания обект, когато издаването им е задължително съгласно разпоредбите на Закона за устройство на територията.

(7) В 7-дневен срок след съгласуването, но не по-рано от постъпване на искането по ал. 6, мрежовият оператор подготвя договор за присъединяване и изпраща писмена покана до заявителя за сключването му в срок до 15 дни.

(8) При необходимост от сключване на договор за присъединяване на обект на оператор на електроразпределителна/затворена електроразпределителна мрежа към електропреносната/съответната електроразпределителна мрежа срокът за сключване на договора се удължава със срока за договаряне със съответния мрежови оператор.

(9) Проектът на договора за присъединяване не може да съдържа условия, различни от тези, посочени в предварителния договор, освен ако страните са уговорили друго.

(10) В договора за присъединяване се посочват:

1. мястото на присъединяване;
2. разположението и видът на съоръженията на територията на обекта и свързаните с тях сервитутни зони;
3. границата на собственост на електрическите съоръжения;
4. сроковете и етапите за изграждане и въвеждане в експлоатация на обекта и съоръженията за присъединяване;
5. видът и техническите параметри на съоръженията за присъединяване, както и задълженията за изграждането им и въвеждането им в експлоатация по реда на Закона за устройство на територията съгласно:
  - а) условията за присъединяване;
  - б) съгласуваните проекти на електрическите уредби и съоръжения за присъединяване на обекта;
6. размерът и условията за заплащане на цената за присъединяване на обекта, включително окончателната цена за присъединяване по чл. 52, ал. 5 в случаите по чл. 80, ал. 2, и финансовите взаимоотношения между страните;
7. мощност на присъединявания обект;
8. нивото на напрежение и броят на фазите на границата на собственост;
9. видът, техническите параметри, броят и мястото на монтиране на средствата за търговско измерване, както и на управляващите и комуникационните устройства към тях;
10. техническите средства, режимът и начинът за управление на обекта;
11. техническите средства за телемеханика в уредбите на обекта;
12. техническите параметри на източника/източниците на електрическа енергия;
13. задължителните технически условия и изисквания от страна на съответния мрежови оператор за работата на обекта;
14. сроковете и условията за учредяване на сервитутни права и за прехвърляне на собственост или учредяване право на строеж в полза на оператора на електрическата мрежа, когато за осъществяване на присъединяването се налага в имота, където е разположен обектът за съхранение, да се изгради електрическа уредба с високо или средно напрежение – собственост на мрежовия оператор, и това е технически възможно;
15. задълженията за двете страни да пазят съоръженията на другата страна и да осигуряват достъп до тях;
16. условията и редът за изменение и допълнение на договора;
17. особените условия, свързани с проектиране и изграждане на съоръженията за присъединяване;
18. обезщетенията и/или неустойките за неизпълнение на договора;
19. сроковете и условията за възстановяване на разходите, заплатени от заявителя в случаите по чл. 83, ал. 3;
20. други условия в зависимост от конкретния случай.

(11) Когато заявителят не върне на оператора подписан договора за присъединяване в 15-дневен срок от получаването на проекта, процедурата по присъединяване на обекта се прекратява.

Чл. 87. (1) Договорът за присъединяване към електрическата мрежа се прекратява след изпълнение на задълженията по него и представяне на документ за въвеждане в експлоатация на съоръженията за присъединяване и на обекта за съхранение, когато издаването му е задължително съгласно разпоредбите на Закона за устройство на територията.

(2) Техническите параметри и условия от договора за присъединяване, при които е присъединен обектът, се посочват и в договорите за достъп и за пренос до съответната мрежа.

Раздел III

Проектиране и изграждане на съоръженията за присъединяване

Чл. 88. Проектирането и изграждането на съоръженията за присъединяване на обект за съхранение се извършва по реда на глава трета, раздел III след сключването на договор за присъединяване.

Раздел IV

Присъединяване към електрическата мрежа

Чл. 89. (1) За обекти за съхранение и/или присъединителни съоръжения към обект за съхранение, които се въвеждат в експлоатация съгласно Закона за устройство на територията, присъединяването към електрическата мрежа се осъществява на четири етапа:

1. първи етап – електрическите съоръжения за присъединяване на обект за съхранение към електрическата мрежа се поставят под напрежение за извършване на единични, комплексни и 72-часови изпитвания и получаване на документ за въвеждането им в експлоатация при условията и по реда на Закона за устройство на територията;

2. втори етап – електрическата уредба на обекта, необходима в процеса на строителството за извършване на единични, комплексни и 72-часови изпитвания на отделни съоръжения и подобекти на обекта, се поставя под напрежение след получаване на документ за въвеждането ѝ в експлоатация при условията и по реда на Закона за устройство на територията и се оформя като самостоятелен подобект;

3. трети етап – включване на обекта в паралел към електрическата мрежа за извършване на единични, комплексни и 72-часови изпитвания и получаване на документ за въвеждането му в експлоатация при условията и по реда на Закона за устройство на територията;

4. четвърти етап – включване на обекта в редовна експлоатация за работа в паралел към ЕЕС.

(2) Извън случаите по ал. 1 обектите за съхранение се присъединяват към електрическата мрежа при следните условия:

1. лицето, сключило договор за присъединяване на обекта, подава искане по образец до съответния оператор за насрочване на дата за проверка на обекта;

2. в 7-дневен срок от постъпване на искането по т. 1 съответният мрежови оператор съгласува с лицето по т. 1 подходяща дата за провеждане на съвместна присъствена проверка на обекта за съответствието му с изискванията на договора за присъединяване; операторът насрочва дата за проверката до 14 дни от постъпване на искането, освен ако е уговорено друго, за което уведомява писмено лицето по т. 1;

3. след провеждане на проверката и при установяване на съответствието на обекта с изискванията на договора за присъединяване се подписва констативен протокол между оператора на електрическата мрежа и лицето, сключило договор за присъединяване на обекта, както и договор за достъп и пренос с оператора на електрическата мрежа.

Чл. 90. (1) Включването на обект за съхранение в паралел с ЕЕС и провеждането на комплексна 72-часова проба в експлоатационни условия се извършват по установения оперативен ред, след като заявителят представи на мрежовия оператор:

1. писмено искане за провеждане на комплексна 72-часова проба при експлоатационни условия;

2. специални изисквания към мрежовия оператор по време на провеждане на 72-часовата проба;

3. времеви график за провеждане на 72-часовата проба;

4. опис на настъпилите в процеса на строителството промени в сравнение с представените проекти по чл. 86, ал. 2;
5. декларация за наличието на обучен оперативен електротехнически персонал, който е запознат с изискванията на наредбата по чл. 115 от Закона за енергетиката;
6. списък на оперативния персонал на обекта, който ще осъществява контакти с мрежовия оператор;
7. информация съгласно чл. 96;
8. друга информация съгласно изискванията на наредбата по чл. 115 от Закона за енергетиката.

(2) Преди включването на обект за съхранение в паралел към ЕЕС заявителят сключва:

1. договор за достъп и договор за пренос до/през съответната мрежа или договор за достъп при временна схема на присъединяване и договор за пренос до/през съответната мрежа;
2. договори по чл. 11, т. 4 и/или по чл. 11, т. 9, и/или по чл. 11, т. 17 от правилата по чл. 91, ал. 2 от Закона за енергетиката, освен ако е лице, притежаващо лицензия за дейността "търговия с електрическа енергия", с включени права и задължения на координатор на балансираща група.

Чл. 91. Когато настъпи промяна на условията, при които е извършено присъединяването, операторът на обекта е длъжен писмено да уведоми мрежовия оператор в 14-дневен срок от датата на промяната.

Раздел V

Граница на собственост на електрическите съоръжения

Чл. 92. Границата на собственост между електрическите съоръжения на мрежови оператор и тези на обект за съхранение на електрическата мрежа се определя по реда на глава трета, раздел V.

Раздел VI

Технически изисквания към обектите за съхранение за присъединяване към електрическата мрежа

Чл. 93. (1) При изготвянето на условията за присъединяване мрежовият оператор определя техническите изисквания, които се изпълняват за присъединяване към електрическата мрежа.

(2) Техническите изисквания по ал. 1 се отнасят за системите, мрежите и съоръженията на обекта за съхранение, които участват в оперативното управление на мрежите, влияят на качеството на електрическата енергия и трябва да бъдат съвместими с използваните в електрическата мрежа.

(3) Техническите изисквания се задават по начин, позволяващ използването им от заявителя в процеса на проектиране и строителство.

(4) Условията за присъединяване включват технически изисквания:

1. към електрическите уредби на обекта за съхранение на електрическа енергия;
2. към обектите за съхранение на електрическа енергия, параметрите и режимите им на работа;
3. към регулиращите и управляващите системи, свързани с участието в поддържането на честотата и управлението на активната мощност;
4. към регулиращите и управляващите системи, свързани с участието в поддържането на напрежението и управлението на реактивната мощност;
5. към релейните защиты и автоматиките за противоаварийно управление;
6. към обмена на информация и управление в реално време, налагани от АСДУ на електроенергийната

система;

7. към резервен източник за захранване на собствените нужди в обекта (ако има такъв);

8. към средствата за търговско измерване на електрическа енергия;

9. към качеството на постъпващата в електрическата мрежа електрическа енергия.

(5) Техническите изисквания по ал. 4 се определят от мрежовия оператор съобразно конкретните условия в мястото на присъединяване на обекта към електрическата мрежа.

Чл. 94. (1) Мрежовият оператор определя и задава на оператора на обекта за съхранение режимите на работа и настройките на системите за управление и регулиране, мрежите за обмен на информация, релейните защиты и автоматиките на територията на обекта за съхранение, участващи във и влияещи на сигурното, безопасното и ефективното функциониране на ЕЕС.

(2) Операторът на обекта за съхранение е длъжен да спазва изискванията по ал. 1.

Чл. 95. (1) Техническата информация включва следните основни данни:

1. ниво на напрежение;

2. скица на терена, предназначен за изграждане на електрическата уредба;

3. предполагаем график за консумация от/отдаване в електрическата мрежа на електрическа енергия (годишен, месечен, седмичен и дневен), когато се предвижда промяна в натоварването за различните периоди от време.

(2) Според вида на обекта за съхранение в информацията се включват съответните допълнителни данни, в т.ч. проектни технически данни за основните съоръжения.

Чл. 96. Преди включване на обекта за съхранение в паралел с мрежата операторът потвърждава или представя актуализирани данни по чл. 83, ал. 2 и чл. 86, ал. 10.

Чл. 97. В процеса на редовна експлоатация, при предвиждане или възникване на промяна в техническите данни операторите на обекти за съхранение на електрическа енергия представят на мрежовия оператор актуализирана информация в срок не по-късно от:

1. един месец преди осъществяването на проект за промяна;

2. три дни след възникването на промяна вследствие на авария или ремонт.

Глава пета

РЕД ЗА ПРИСЪЕДИНЯВАНЕ НА ОБЕКТИ НА ОПЕРАТОРИ НА ЕЛЕКТРИЧЕСКИ МРЕЖИ КЪМ ЕЛЕКТРИЧЕСКИ МРЕЖИ НА ДРУГИ ОПЕРАТОРИ

Раздел I

Искане за проучване за присъединяване

Чл. 98. (1) За проучване на условията и начина за присъединяване на обект на оператор на електроразпределителна/затворена електроразпределителна мрежа към електропреносната/електроразпределителната мрежа се подава писмено искане до съответния оператор при:

1. изграждане на нов обект;

2. увеличаване на присъединената мощност на съществуващ обект.

(2) Когато към обекта се присъединяват и обекти за производство и/или за съхранение, които ще работят в паралел с електроенергийната система, освен искането по ал. 1 се подават и документи по реда на глава трета

и/или четвърта.

Чл. 99. (1) В искането за проучване се посочват:

1. местонахождението (адресът) и предназначението на обекта;
2. нивото на напрежение в мястото на присъединяване;
3. предоставената мощност;
4. присъединената мощност;
5. техническите параметри и схемите на присъединявания обект;
6. броят на независимите източници на електроенергия към присъединявания обект;
7. сроковете и етапите за въвеждане на обекта в експлоатация.

(2) В искането по чл. 98, ал. 1 може да се посочат и други характеристики на присъединявания обект, които са от значение за извършване на проучването на условията за присъединяване.

(3) За извършване на проучването съответният мрежови оператор може да поиска допълнителна информация за характеристиките на присъединявания обект, свързана с правилата по чл. 83, ал. 1, т. 4 от Закона за енергетиката.

(4) Предоставената мощност се посочва за целия обект, включително и на поетапно въвеждане в експлоатация на отделни части на присъединявания обект.

Раздел II

Условия за присъединяване

Чл. 100. (1) Операторът на електропреносната мрежа извършва проучване и определя условия за присъединяване в случаите по чл. 98, ал. 1, когато присъединяването към съществуваща електрическа подстанция високо напрежение на средно напрежение, собственост на оператора на електропреносната мрежа, налага увеличаване на присъединената мощност на същата и/или подмяна на съоръжения за присъединяване.

(2) С изключение на случаите по ал. 1, взаимоотношенията между оператора на електропреносната/съответната електроразпределителна мрежа и оператора на електроразпределителната/затворената електроразпределителна мрежа се уреждат със съгласувателно становище от страна на оператора на мрежата, към която ще се присъедини обектът.

(3) Операторът на мрежата, към която ще се извърши присъединяването, създава досие за всеки присъединяван обект по ал. 1, в което се съхраняват всички документи по присъединяването.

Чл. 101. Условията за присъединяване се определят съобразно:

1. изискванията на Закона за енергетиката, както и на наредбите и правилата по чл. 83, ал. 1 от Закона за енергетиката;
2. изискванията на методиката по чл. 1, ал. 3;
3. предоставената информация в искането по чл. 98, включително за географското (териториалното) разположение на обекта;
4. резултатите от извършеното проучване за техническите възможности и начина на присъединяване към преносната мрежа.

Чл. 102. (1) Условията за присъединяване съдържат информация за съоръженията за присъединяване и технически изисквания на съответния оператор към електрическите уредби и съоръжения на присъединявания

обект относно:

1. предоставената мощност;
2. номиналното напрежение на електрическата мрежа, към която ще бъде присъединен обектът;
3. начина и местата на присъединяване към съществуващата мрежа;
4. разширението и/или повишаването на преносните възможности и трансформаторните мощности на съществуващата електрическа мрежа;
5. сервитутните зони на съоръженията – размери и видове сервитутни права;
6. групите на свързване и начина на заземяване на звездните центрове на силовите трансформатори;
7. метрологичните и техническите характеристики на токовите и напреженовите трансформатори за търговско измерване;
8. комутационните апарати на страна високо напрежение;
9. релейните защиты и устройства за автоматика на страна високо напрежение и препоръките за техните настройки;
10. мерките за защита от пренапрежения;
11. съоръженията за телемеханика;
12. средствата за връзка с оператора;
13. вида, броя и мястото на монтиране на средствата за търговско измерване.

(2) В условията за присъединяване се включват и изисквания към съоръженията за присъединяване на обектите.

(3) В условията за присъединяване се определят и:

1. задълженията на страните по изграждане на присъединяването;
2. крайният срок за изграждане на присъединяването;
3. задълженията на страните по предоставяне на вещни права на територията на имота и/или осигуряване на сервитутни права в имоти на трети лица;
4. прогнозна цена за присъединяване.

(4) Операторът на мрежата, към която ще се извърши присъединяването, предлага ниво на напрежението, към което да се присъедини обектът в зависимост от:

1. присъединяваната мощност;
2. предназначението на обекта;
3. преносната възможност на съществуващата мрежа.

(5) Срокът на валидност на условията за присъединяване е 1 година.

Чл. 103. (1) Когато при проучването се установи, че присъединяваният обект и/или съоръженията за присъединяване засягат съществуващи електрически съоръжения, изместването им се извършва от и за сметка на оператора, подал искането за проучване, след одобряване по реда на Закона за устройство на територията на съгласуваните с оператора, извършващ проучването, проекти, ако засегнатите съоръжения:

1. са елементи на електрическата мрежа на оператора, извършващ проучването, или

2. са електрически съоръжения за присъединяване на обекти за потребление, производство или съхранение на електрическа енергия, собственост на трето лице, и са изградени по реда на Закона за устройство на територията.

(2) Операторът, извършващ проучването, посочва изискванията по ал. 1 в становището за условията за присъединяване.

(3) Операторът по ал. 2 може да ползва безвъзмездно части от присъединявания обект за монтиране, поддържане и експлоатация на средства за измерване и спомагателни мрежи за комуникация и управление, свързани с преноса и измерването на електрическа енергия.

Чл. 104. (1) Операторът, извършващ проучването, може мотивирано да откаже да присъедини изцяло или частично обект към мрежата при заявените условия при техническа невъзможност присъединяването да се осъществи в заявения срок за въвеждане на обекта в експлоатация.

(2) В случаите по ал. 1 съответният оператор посочва срок, в който ще отстрани причините и ще осигури условия за присъединяване на обекта съобразно плановете за развитие на мрежата и договорите с други оператори на електрически мрежи и ползватели на мрежата.

Раздел III

Ред за сключване на предварителен договор и договор за присъединяване

Чл. 105. (1) (Доп. – ДВ, бр. 84 от 2024 г. , в сила от 4.10.2024 г.) Операторът на мрежата, към която ще се извърши присъединяването, изготвя и предлага на съответния мрежови оператор проект на предварителен договор за условията за присъединяване в срок от 25 дни считано от датата на постъпване на искането за проучване. В случай че заявителят не върне на оператора подписан предварителния договор за присъединяване в 25-дневен срок от получаването на проекта, процедурата по присъединяване на обекта се прекратява.

(2) При сложни схеми на присъединяване срокът по ал. 1 може да се удължи по взаимно споразумение между страните.

(3) В случаите на присъединяване на електропроводи средно напрежение към съществуваща разпределителна уредба средно напрежение сключване на предварителен договор не се изисква, а се издава становище.

Чл. 106. (1) Операторът на електроразпределителна/затворена електроразпределителна мрежа подава писмено искане до съответния мрежови оператор за сключване на договор за присъединяване и прилага:

1. нотариално заверено пълномощно на лицето, упълномощено да го представлява;

2. (доп. – ДВ, бр. 84 от 2024 г. , в сила от 4.10.2024 г.) влязло в сила разрешение за строеж на присъединявания обект на оператора на електроразпределителна/затворена електроразпределителна мрежа или декларация, че този документ ще бъде представен в срок до една година от сключването на договора за присъединяване;

3. извън случаите по чл. 98, ал. 2 одобрен инвестиционен проект – част архитектурна и част електрически уредби и инсталации, на обекта в частта, засягаща монтирането на съоръженията за присъединяване и подхода към тях, съобразени със становището за условията за присъединяване/предварителния договор;

4. информация за броя, местонахождението, схемите на свързване и техническите параметри на обекти за потребление, производство и съхранение на електрическа енергия, присъединени към обекта.

(2) В искането по ал. 1 съответният мрежови оператор може да предложи промени на условия, посочени в предварителния договор за присъединяване.

Чл. 107. (1) (Доп. – ДВ, бр. 84 от 2024 г. , в сила от 4.10.2024 г.) Операторът на мрежата, към която ще се извърши присъединяването, съгласува представените части от проекта по чл. 106, ал. 1, т. 3, подготвя договор за присъединяване и изпраща писмена покана за сключването му в едномесечен срок от подаване на искането и документите. В случай че заявителят не върне на оператора подписан договора за присъединяване в

25-дневен срок от получаването на проекта, процедурата по присъединяване на обекта се прекратява.

(2) Когато не е започнала процедура по сключването на договор за присъединяване в срок до две години от сключването на предварителния договор за условията за присъединяване, се подава ново искане за проучване за присъединяване на обекта.

Раздел IV

Договор за присъединяване

Чл. 108. (1) С договора за присъединяване се определят:

1. правата и задълженията на страните;
2. необходимите условия за присъединяване на обекта към съответната електрическа мрежа.

(2) Договорът за присъединяване се съобразява с интересите на страните и реалните технически възможности на съответната електрическа мрежа в района на обекта към датата на сключването му.

Чл. 109. (1) Договорът за присъединяване може да предвижда етапност при изграждане на съоръженията за присъединяване по отношение на предоставената и присъединената мощност.

(2) В договора по ал. 1 се определя цена за всеки етап от изграждането.

(3) Всички демонтажни работи на съоръжения в отделните етапи се изпълняват от собственика на съоръженията и са за сметка на страната, която е заявила етапите на изграждане.

Чл. 110. (1) В договора за присъединяване се включват клаузи за:

1. вида и техническите параметри на електрическите уредби и съоръжения съгласно предварителния договор за условията за присъединяване и съгласуваните проекти;
2. предоставената мощност, която съответният мрежови оператор да осигурява в мястото на присъединяване, диференцирана по категории осигуреност на електроснабдяването;
3. присъединената мощност, за която са оразмерени съоръженията за присъединяване, диференцирана по категории осигуреност на електроснабдяването;
4. нивото на напрежение в мястото на присъединяване;
5. вида, техническите параметри, броя и мястото на монтиране на средствата за търговско измерване, както и на управляващите и комуникационните устройства към тях;
6. границите на собственост на електрическите съоръжения;
7. техническите средства, режима и начина за управление на товарите;
8. техническите средства за телемеханика в уредбите към обекта;
9. техническите параметри на обекти за потребление, производство и съхранение на електрическа енергия, присъединени към обекта;
10. сроковете и етапите за изграждане и въвеждане в експлоатация с разрешение за ползване на съоръженията за присъединяване;
11. сроковете и етапите за изграждане и въвеждане в експлоатация с разрешение за ползване на присъединяваните обекти;
12. условията за промяна на договорените мощности за срока на договора;
13. финансовите взаимоотношения между страните;

14. цената за присъединяване на обекта към съответната мрежа;
15. задълженията на страните да пазят съоръженията на другата страна и да осигуряват достъп до тях;
16. условията и реда за изменение и допълнение на договора;
17. неустойките;
18. възможностите и последиците при заместване на страна по договора с трето лице.

(2) Неразделна част от договора за присъединяване са работните проекти на електрическите уредби и съоръжения по ал. 1, т. 1.

Чл. 111. (1) В случай че в договора за присъединяване на обект на оператор на електроразпределителна мрежа към електропреносната мрежа е предвидено разширение или реконструкция в електропреносната мрежа, операторът на електропреносната мрежа може да предложи на оператора на електроразпределителна мрежа сключване на допълнително споразумение към договора за присъединяване на обекта при временна схема на достъп, която да бъде приложена до извършване на разширението или реконструкцията на електропреносната мрежа.

(2) Допълнителното споразумение включва:

1. степен на изпълнение на договора за присъединяване, при достигане на която може да се приложи временната схема на достъп;
2. права и задължения на страните във връзка с изпълнението на условията за реализиране на временната схема на достъп на обекта;
3. срок за прилагане на временната схема на достъп, който не може да бъде по-дълъг от срока за извършване на разширението или реконструкцията на електропреносната мрежа;
4. присъединената мощност на обекта, за която ще се прилага временната схема на достъп;
5. условия за временно ограничаване на снабдяването с електрическа енергия;
6. гаранция за обезпечаване на задълженията по договора за присъединяване, вкл. за изпълнение на задълженията по изпълнение на постоянната схема за присъединяване;
7. вещни права върху съоръженията, които следва да бъдат изградени във връзка с присъединяването при временна схема.

(3) Всички разходи, свързани с реализацията на временната схема на достъп на обекта, са за сметка на оператора на електроразпределителната мрежа.

Чл. 112. Договорът за присъединяване към електрическата мрежа се прекратява след представяне на документ за въвеждане в експлоатация при условията и по реда на Закона за устройство на територията, освен ако в договора не е предвидено друго.

Раздел V

Проектиране и изграждане на съоръженията за присъединяване

Чл. 113. (1) След сключване на договор за присъединяване операторът на мрежата, към която ще се извърши присъединяването, изготвя и съгласува работните проекти за изграждане на съоръженията за присъединяване на обекта.

(2) Операторът по ал. 1 съгласува работните проекти с оператора, с който е сключен договорът за присъединяване, по отношение на:

1. мястото на присъединяване;

2. разположението и вида на съоръженията на територията на обекта и свързаните с тях сервитутни зони;

3. границата на собственост на електрическите съоръжения;

4. етапите и сроковете за изграждане.

(3) Операторът по ал. 1 започва изграждането на съоръженията за присъединяване след учредяване на сервитутни права от собственика на имота.

(4) Операторът по ал. 1 изгражда съоръженията за присъединяване в договорените срокове и етапи и осигурява тяхното въвеждане в експлоатация по реда на Закона за устройство на територията.

(5) Операторът на електрическата мрежа, за чийто обект е сключен договор за присъединяване, може да поеме задължение за изпълнение на определен вид строителни и монтажни работи по присъединяването със съгласието на оператора на мрежата, към която ще се извърши присъединяването. Поетото задължение се отразява в работните проекти и договора.

(6) При обекти със специфични характеристики или срокове за въвеждане в експлоатация съоръженията за присъединяване може да се изградят от оператора на електрическата мрежа, за чийто обект е сключен договорът за присъединяване, със съгласието на оператора на мрежата, към която ще се извърши присъединяването.

(7) В случаите по ал. 6 операторът на мрежата, към която ще се извърши присъединяването, извършва контрол по изпълнението на строителните и монтажните работи в съответствие с проектите и техническите спецификации по ред, установен в договора за присъединяване.

(8) Изградените съоръжения за присъединяване по ал. 5 и 6 се прехвърлят възмездно в собственост на оператора на мрежата, към която ще се извърши присъединяването, на база взаимно признати разходи.

(9) Съоръженията за присъединяване могат да се изградят на етапи, за отделни части на обекта при условията и по реда на Закона за устройство на територията.

(10) Операторът на мрежата, към която ще се извърши присъединяването, е длъжен да предостави допълнителна информация за осигуряване на техническа съвместимост на присъединявания обект с мрежата съгласно наредбите и правилата по чл. 83, ал. 1 от Закона за енергетиката, както и за:

1. токове на къси и земни съединения в мястото на присъединяване;

2. изисквания към релейните защиты и автоматики;

3. начин на заземяване.

Чл. 114. В случаите, когато съоръженията за присъединяване се изградят по реда на чл. 113, ал. 5 и 6, цената за присъединяване и направените взаимно признати разходи за тези съоръжения се компенсират при условия, определени в договора за присъединяване.

Раздел VI

Въвеждане в експлоатация на съоръжения за присъединяване

Чл. 115. (1) Електрическите съоръжения за присъединяване на обект на оператор на електрическа мрежа към друга мрежа се поставят под напрежение до границата на собственост от оператора на мрежата, към която ще се извърши присъединяването, в 7-дневен срок след сключване на всички договори между операторите съгласно правилата по чл. 91, ал. 2 от Закона за енергетиката и при наличие на документи за въвеждане в експлоатация на съоръженията за присъединяване, издадени при условията и по реда на Закона за устройство на територията.

(2) В случаите на провеждане на 72-часови проби на машини и съоръжения в обекта електрическите съоръжения за присъединяване се поставят под напрежение след писмено искане от оператора, за чийто обект е сключен договорът за присъединяване.

Чл. 116. Когато съоръженията за присъединяване са изградени по реда на чл. 113, ал. 5 и 6, те се поставят под напрежение след прехвърляне на собствеността върху съоръженията, правото на собственост или правото на строеж върху съответната част от имота и учредяване на сервитутни права в съответствие с договора за присъединяване.

Чл. 117. Преди поставянето под напрежение на електрическите уредби за високо напрежение, собственост на оператор на електроразпределителна/затворена електроразпределителна мрежа, същият представя на съответния мрежови оператор:

1. еднолинейните схеми на електрическите уредби високо напрежение;
2. техническите данни на производителя на съоръженията за присъединяване или на техните компоненти;
3. описание и данни за автоматичните регулации (по напрежение, по реактивна мощност и др.);
4. описание и настройки на използваните автоматични устройства за съоръжения високо напрежение;
5. блоковата схема на организацията на релейната защита на страна високо напрежение;
6. данни за настройките на релейните защиты в първични величини;
7. данни и схеми за средствата, чрез които обектът се включва в автоматизираната система за диспечерско управление;
8. протоколите за изпитване на заземителни и мълниезащитни инсталации.

Чл. 118. Операторът, за чийто обект е сключен договорът за присъединяване, поставя под напрежение съоръженията си след границата на собственост при спазване на техническите изисквания за сигурност, качество на електрическата енергия и безопасност.

Чл. 119. (1) Операторът на мрежата, към която ще се извърши присъединяването, може да използва собствените си съоръжения, чрез които е присъединил обекта, за присъединяване на обекти на други ползватели на мрежата, когато не се нарушават договорените мощности.

(2) Операторът по ал. 1 може да разширява електрическата мрежа в района на обекта, като изгражда за своя сметка нови части от мрежата от уредби, собственост на оператора, чийто обект присъединява, при условия, определени в договорите за присъединяване.

Раздел VII

Граница на собственост на електрическите съоръжения

Чл. 120. Границата на собственост между електрическите съоръжения на операторите се определя от:

1. начина на присъединяване;
2. вида на съоръженията за присъединяване.

Чл. 121. (1) При присъединяване на електрическа уредба на оператора на електроразпределителна/затворена електроразпределителна мрежа чрез електропровод, собственост на оператора на електропреносната или съответната електроразпределителна мрежа, границата на собственост е:

1. мястото на присъединяване на кабелните крайници към уредбата на оператора на електроразпределителна/затворена електроразпределителна мрежа – при кабелен електропровод;
2. клемите за присъединяване на проводниците на електропровода към проходните изолатори за преминаване през външните стени на уредбата на оператора на електроразпределителна/затворена електроразпределителна мрежа – при въздушен електропровод и закрыта уредба, собственост на този оператор;
3. клемите за присъединяване на проводниците към съоръженията на уредбата на оператора на електроразпределителна/затворена електроразпределителна мрежа – при въздушен електропровод и открита

уредба, собственост на този оператор;

4. клемите за присъединяване на електропровод на оператора на електроразпределителна/затворена електроразпределителна мрежа към електропровод, собственост на оператора на електропреносната или съответната електроразпределителна мрежа.

(2) Алинея 1 се прилага и когато електрическа уредба на оператора на електроразпределителна/затворена електроразпределителна мрежа се присъединява към електрическа уредба на оператора на електропреносната или съответната електроразпределителна мрежа чрез електропровод, собственост на оператора на електроразпределителна/затворена електроразпределителна мрежа.

Чл. 122. (1) В случаите по чл. 121, ал. 1 системата за търговско измерване на електрическа енергия и спомагателните устройства за търговско измерване се доставят и поддържат от и за сметка на оператора на мрежата, към която ще се извърши присъединяването, и са негова собственост.

(2) В случаите по чл. 121, ал. 1 устройствата за защита от пренапрежения са собственост на оператора на електроразпределителна/затворена електроразпределителна мрежа и се доставят, монтират и поддържат от него и за негова сметка, когато са разположени преди границата на собственост откъм страната на електропровода.

(3) В случаите по чл. 121, ал. 2, когато уредбата на оператора на мрежата, към която ще се извърши присъединяването, е за средно напрежение, средствата за търговско измерване на електрическа енергия се монтират на трансформаторните въводи в същата уредба.

Чл. 123. (1) Съоръженията на оператора на електроразпределителна/затворена електроразпределителна мрежа, по които преминава електрическа енергия преди нейното измерване, както и устройствата по чл. 122, ал. 1 и електрическите вериги между тях се защитават срещу неправомерен достъп.

(2) Средствата за търговско измерване се разполагат така, че операторът на електроразпределителна/затворена електроразпределителна мрежа да има достъп за контрол на измерените величини.

Раздел VIII

Определяне, контрол и промяна на договорените електрически мощности

Чл. 124. (1) Предоставената мощност се заявява в искането по чл. 98 на база максимален товар в продължение на повече от един час.

(2) Предоставената мощност и нивото на напрежение в мястото на присъединяване определят техническите параметри, по които се извършва изборът на средствата за търговско измерване.

(3) Нивото на номинално напрежение на предоставената мощност се договаря по предложение на оператора, поискал присъединяването.

Чл. 125. (1) Присъединената мощност определя минималните технически параметри, по които се проектират и изграждат съоръженията за присъединяване.

(2) Присъединената мощност се определя от оператора на мрежата, към която ще се извърши присъединяването, в границите от 110% до 130% от предоставената мощност, осигурявайки резерв за увеличаване на предоставената мощност в бъдещ период.

(3) Нивото на напрежение и факторът на мощността на присъединената мощност не могат да се различават от тези на предоставената мощност.

(4) За обекти със заявена предоставена мощност по чл. 124, по-голяма от 40 MW, присъединената мощност се определя от оператора на мрежата, поискал присъединяването, съгласувано с оператора на мрежата, към която ще се извърши присъединяването.

(5) В случаите по ал. 4 не се прилагат ограниченията по ал. 3.

Чл. 126. (1) Електрическите мощности се контролират на база информация за техния размер, определен по данни от средствата за търговско измерване.

(2) За максимална пренесена активна мощност в рамките за даден месец се счита максималната стойност, определена чрез регистрираните от средствата за търговско измерване количества за петнадесетминутен интервал.

Чл. 127. (1) Предоставената и присъединената мощност може да се увеличи или намали до изтичане срока на договора за присъединяване.

(2) В случаите по ал. 1, когато се увеличават предоставената и присъединената мощност, съответният мрежови оператор подава ново искане по чл. 98, ал. 1.

(3) Извършените проектни и строителни работи по ал. 1, необходимостта от които отпада след промяната, са за сметка на оператора, поискал присъединяването.

Чл. 128. След изграждане на съоръженията за присъединяване договорената предоставена и присъединена мощност може да се намали по искане на оператора, поискал присъединяването на обекта, и след заплащане на цена за присъединяване в размер на първоначално договорените мощности.

Чл. 129. (1) След изграждане на съоръженията за присъединяване може да се увеличи договорената предоставена мощност до размера на присъединената по искане на оператора, поискал присъединяването на обекта. В този случай не се дължи цена за присъединяване за увеличената мощност.

(2) Когато месечната максимална пренасяна активна мощност в два последователни месеца е по-голяма от договорената предоставена мощност и операторът, поискал присъединяването на обекта, не е заявил увеличение в други по-големи размери, от следващия месец за предоставена мощност се приема по-голямата от двете месечни максимални пренасяни мощности, но не повече от присъединената мощност. Промяната се отразява в договор между двата оператора.

(3) В случаите по ал. 1 и 2 средствата за търговско измерване се подменят от и за сметка на оператора на мрежата, към която ще се извърши присъединяването.

Чл. 130. (1) Предоставената мощност може да се увеличи над присъединената мощност след предварително писмено съгласие на оператора на мрежата, към която е присъединен обектът, и промяна в договора по чл. 129, ал. 2 между операторите, при условие че:

1. техническите параметри на съоръженията за присъединяване и на мрежата, към която е присъединен обектът, позволяват това;

2. увеличението не води до смущения или до снижаване сигурността при преноса на електрическа енергия до/от други ползватели на мрежата;

3. увеличението не води до смущаващи обратни въздействия върху устройства на оператора на мрежата, към която е присъединен обектът, или на трети лица.

(2) В случаите по ал. 1 операторът, собственик на обекта, доплаща цена за присъединяване.

(3) В случаите по ал. 1 при необходимост от подмяна на средствата за търговско измерване тя се извършва от и за сметка на оператора на мрежата, към която е присъединен обектът.

(4) Операторът, собственик на обекта, подава писмено искане по реда на чл. 98, ал. 1, когато:

1. не са изпълнени условията по ал. 1;

2. се изисква проектиране и изграждане на нови съоръжения за присъединяване за увеличаване на договорената предоставена и присъединена мощност.

Глава шеста

ПРЕУСТАНОВЯВАНЕ НА ПРЕНОСА НА ЕЛЕКТРИЧЕСКА ЕНЕРГИЯ И НА

ПРИСЪЕДИНЯВАНЕТО

Чл. 131. (1) Съответният мрежови оператор може да преустанови преноса на електрическа енергия през съответната мрежа към/от обект без предварително предизвестие в случай на:

1. ограничителен режим за снабдяване с електрическа енергия при условията на чл. 72, ал. 1 от Закона за енергетиката;
2. временно прекъсване или ограничаване на производството или снабдяването с електрическа енергия при условията на чл. 73, ал. 1 от Закона за енергетиката, както и при условията на чл. 116, ал. 13, чл. 116а, ал. 4 или чл. 117, ал. 14 от Закона за енергетиката при временна схема на присъединяване;
3. ограничения на преноса от заработване на противоаварийна автоматика в ЕЕС;
4. предотвратяване на непосредствена опасност за здравето и сигурността на хора, имущество или съоръжения;
5. авария в ЕЕС, повреди в електрическата мрежа или съоръжения по независещи от съответния мрежови оператор причини;
6. ползване/отдаване на електрическа енергия, без да се измерва или ако неправилно се измерва със средства за търговско измерване;
7. установяване на несъгласувана промяна на схемата за присъединяване на обекта;
8. извършване на оперативни превключвания в електроразпределителните/затворените електроразпределителни мрежи за локализиране и отделяне от схемата на повредени участъци, за регулиране на натоварването или за повишаване сигурността на работа на мрежата, които не подлежат на планиране, с изключение на обекти за потребление първа категория;
9. неизпълнение на задължителни технически условия за инсталиране на собствен източник за резервно захранване, предписани от съответния мрежови оператор, както и неосигуряване на достъп за извършване на проверки на резервния източник;
10. неизпълнение от страна на оперативния персонал на обекта на разпореждане, дадено от оператора на съответната електрическа мрежа.

(2) Съответният мрежови оператор може да преустанови временно преноса на електрическа енергия през съответната мрежа към/от обект с предварително писмено предизвестие при:

1. планов ремонт, реконструкция на съоръжения на съответния мрежови оператор или други планови, технически и оперативни мероприятия;
2. планови прегледи на съоръжения, изискващи обезопасяване чрез изключването им;
3. прекратяване на издадената лицензия в случаите, когато такава се изисква съгласно Закона за енергетиката;
4. несъгласувана със съответния мрежови оператор промяна на техническите условия, при които е извършено присъединяването, когато това застрашава надеждността и качеството на снабдяването с електрическа енергия на други обекти;
5. неизпълнени предписания за отстраняване на съществени технически недостатъци по съоръженията на обекта или предписания, свързани с безопасността;
6. констатирано повреждане или друго въздействие върху средствата за търговско измерване на електрическа енергия;
7. отказ за осигуряване на достъп за отчитане и контрол на средствата за търговско измерване на електрическа енергия;
8. неизпълнение на други задължения по договорите по чл. 104, ал. 1 от Закона за енергетиката, включително

при неизпълнение на задължението за своевременно заплащане на всички дължими суми във връзка с предоставянето на тези услуги.

(3) Съответният мрежови оператор може да преустанови присъединяването:

1. на лица, които са се присъединили към съответната мрежа, без да имат право на това;
2. на лица, допуснали присъединяването на трето лице до собствените им електрически уредби без изричното съгласие на съответния мрежови оператор;
3. при неизпълнение в срок на предписание на контролен орган за отстраняване на нарушение или по разпореждания на други органи, издадени в рамките на тяхната компетентност;
4. на лица, които със собствените си съоръжения внасят смущения в електроенергийната система.

(4) Срокът за предизвестие по ал. 2 се определя в договорите по чл. 104, ал. 1 от Закона за енергетиката, съответно в общите условия по чл. 104а от Закона за енергетиката.

(5) За случаите по ал. 3 се съставя двустранен констативен протокол. При отсъствие на ползвателя или на негов представител при съставянето на констативен протокол или при отказ от тяхна страна да го подпишат протоколът се подписва от представител на оператора на съответната мрежа и свидетел, който не е служител на оператора. В констативния протокол се отбелязват присъстващите на проверката, както и отказът за подписване от страна на ползвателя или на неговия представител, ако е направен такъв.

(6) В сроковете по ал. 4 лицата с обекти с договорена предоставена мощност над 100 kW и лицата с обекти с първа категория по осигуреност на електроснабдяването могат да подадат писмено възражение до съответния мрежови оператор относно срока и основанията за преустановяване. Възражението се разглежда в 7-дневен срок от получаването му и лицето се уведомява писмено за резултата.

Чл. 132. (1) Доставчиците могат да поискат от съответния мрежови оператор да преустанови временно снабдяването с електрическа енергия на обект за потребление при неизпълнение на задължения по договора за продажба на електрическа енергия, включително при неизпълнение на задължението за своевременно заплащане на потребената електрическа енергия или надвишаване на договорената предоставена мощност.

(2) Сроковете на предизвестията и другите условия за временно преустановяване на преноса се уреждат в договорите, съответно в общите условия за продажба на електрическа енергия.

(3) При изпълнение на задължението си по ал. 2 съответният мрежови оператор не носи отговорност за вредите, причинени от преустановяване преноса на електрическа енергия.

Чл. 133. Съответният мрежови оператор може временно да преустанови преноса на електрическа енергия през съответната мрежа към/от обект без предварително предизвестие в случай на превишение на максималната потребена активна и/или генераторна мощност над договорената с оператора за времето до отстраняването на причината за превишаването, което се установява с акт на съответния мрежови оператор.

Чл. 134. (1) Съответният мрежови оператор възстановява присъединяването и/или преноса на електрическа енергия след отстраняване на причините за преустановяването им.

(2) В случаите по ал. 1 съответният мрежови оператор възстановява присъединяването и/или преноса, когато съответното лице е възстановило разходите за преустановяване и възобновяване на преноса.

Чл. 135. (1) При писмено искане на лице съответният мрежови оператор може да преустанови временно преноса на електрическа енергия до/от съществуващ обект или да изключи части от електрическата мрежа за определен срок. Искането се подава най-късно 30 дни преди датата на преустановяването.

(2) В случаите по ал. 1, когато преустановяването изисква изграждане на временни обходни връзки в мрежата, всички проектни и строителни работи се изпълняват от съответния мрежови оператор и са за сметка на лицето, направило искането.

Чл. 136. (1) При прекратяване на договора/договорите по чл. 104, ал. 1 от Закона за енергетиката съответният

мрежови оператор преустановява присъединяването на обекта.

(2) В случаите по ал. 1 лицето/ата, в чието владение е/са присъединеният обект и имотът, в който той е разположен, осигурява/т възможност на съответния мрежови оператор да демонтира и изнесе своето имущество или да установи договорни отношения с нов ползвател в същия обект. Условието и начинът за демонтаж се определят с договора/договорите по чл. 104, ал. 1 от Закона за енергетиката.

(3) За времето, необходимо за демонтиране по ал. 2, съответният мрежови оператор не дължи обезщетение или наем на съответното лице/лица.

Чл. 137. За преустановяване на присъединяването и преноса на електрическа енергия съответният мрежови оператор изготвя констативен протокол.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 1. По смисъла на наредбата:

1. "ВЕЦ на течащи води" е хидроенергийна система на естествени (течащи) води, която работи с неизравнен отток, т.е. използва естествения режим на реката. При нея напор се създава с помощта на деривационни или водоподпорни (язовирна стена, яз) съоръжения или с двете едновременно.

2. "Граница на собственост на електрическите съоръжения" са точките в конструкцията на предназначения за пренос на електрическа енергия съоръжения в присъединявания обект, към които са свързани съоръженията за присъединяване.

3. "Договор за достъп при временна схема на присъединяване" е срочен договор за достъп за времето на действие на временна схема за присъединяване към електропреносната мрежа на цялата или част от заявената за присъединяване мощност.

4. "Допълнителни нечестотни услуги" са услуги, които се предоставят на оператори на електрически мрежи за управление на претоварването, напрежението, реактивната мощност, потока на мощност, токовете на късо съединение, способността за инерционно пускане за стабилност на мрежата, пускането без външно захранване, експлоатацията на електроенергийни острови, както и всички други услуги, различни от контрол на честотата.

5. "Електрическа мрежа" е електропреносната електроразпределителна или затворена електроразпределителна мрежа.

6. "Минимална схема на присъединяване" е най-икономичната съвкупност от електрически уредби и електропроводи за присъединяването на даден обект, определена в съответствие с изискванията на действащата нормативна уредба за устройство на територията, за устройство, безопасност и експлоатация на електрическите мрежи, техническите спецификации и използваните от оператора на преносната мрежа, съответно оператора на разпределителната мрежа, съоръжения и технологии за изграждане и за ремонтно-експлоатационно обслужване на мрежовата инфраструктура.

7. "Мрежови оператор" е оператор на електропреносна, електроразпределителна или затворена електроразпределителна мрежа.

8. "Място на присъединяване към електрическата мрежа" е всяка от точките в конструкцията на електрическата мрежа, към която са свързани съоръженията за присъединяване на един или повече обекти.

9. "Обект" е всяко отделено по отношение на търговското измерване на електрическата енергия съоръжение/инсталация в рамките на електроенергийната система на търговски участник по смисъла на правилата по чл. 91, ал. 2 от Закона за енергетиката.

10. "Обект за потребление" е обект в рамките на електроенергийната система за крайно ползване на електрическа енергия чрез преобразуването ѝ в друг вид енергия, с изключение на обектите за съхранение.

11. "Обект за производство" е обект в рамките на електроенергийната система, който произвежда електрическа енергия, без значение от първичния енергиен източник.

12. "Обект за съхранение" е съоръжение в рамките на електроенергийната система, в което се съхранява електрическа енергия, с изключение на съоръженията за съхранение на енергия само за собствено потребление, което не отдава съхранената електрическа енергия в електрическа мрежа.

13. "Обект на оператор на електрическа мрежа" е елемент от електрическа мрежа, който може да бъде:

а) разпределителна уредба високо на средно напрежение, която не е елемент от електропреносната мрежа, присъединена към елемент от електропреносната мрежа чрез присъединителен/ни електропровод/и високо напрежение;

б) разпределителна уредба средно напрежение, част от електроразпределителна/затворена електроразпределителна мрежа, присъединена към електрическа уредба средно напрежение, част от електропреносната или електроразпределителната мрежа, чрез присъединителен/ни електропровод/и средно напрежение, част от електроразпределителна/затворена електроразпределителна мрежа;

в) присъединителен електропровод високо или средно напрежение, част от електроразпределителна/затворена електроразпределителна мрежа, присъединен към електропреносната или електроразпределителната мрежа.

14. "Оптимална схема на присъединяване" е съвкупност от електрически съоръжения за присъединяването на даден обект, определена в съответствие с бъдещото развитие на мрежата (в района на присъединявания обект) и изискванията на действащата нормативна уредба за устройство на територията, за устройство, безопасност и експлоатация на електрическите мрежи, техническите спецификации и използваните от съответния мрежови оператор съоръжения, технологии за изграждане и за ремонтно-експлоатационно обслужване на мрежовата инфраструктура.

15. "Предоставена мощност" е онази максимална активна мощност, за която съответният мрежови оператор съгласно договора за присъединяване осигурява за обект за потребление възможност за ползване на границата на собственост на електрическите съоръжения или за пренос към електроразпределителна/затворена електроразпределителна мрежа в мястото на присъединяване на обект на оператора на такава мрежа и се характеризира с ниво на номинално напрежение и брой на фазите, на които се доставя, при фактор на мощността не по-нисък от 0,9.

16. "Присъединена мощност" е допустимата максимална активна мощност, съответстваща на преносните възможности на съответната мрежа и на съоръженията за присъединяване в мястото на присъединяване на обект.

17. "Приемник на електрическа енергия" е уред или технологична инсталация за крайно ползване на електрическа енергия чрез преобразуването ѝ в друг вид енергия – механична, топлинна, химична, светлинна, звукова или магнитна.

18. "Съоръжение/инсталация" е съвкупност или система от машини, апарати, проводници, строежи, строително-монтажни и други елементи, предназначена за потребление, производство и съхранение на електрическа енергия.

19. "Съоръжения за присъединяване" са съвкупност от електропроводи, електрически уредби и друго електрическо оборудване, предназначени за пренос, преобразуване и доставка на електрическа енергия от електрическата мрежа до електрическите съоръжения на обект.

20. "Съхранение на електрическа енергия" е отлагане на крайното ползване на електрическата енергия в рамките на електроенергийната система до момент, който е по-късен от момента на нейното произвеждане или преобразуване във форма на енергия, която може да се съхранява, съхраняването на тази енергия и последващото ѝ обратно преобразуване в електрическа енергия или използване в друг енергиен носител.

21. "Техническа спецификация" е документ, изготвен от оператора на преносната мрежа, съответно оператор на разпределителна мрежа, в който са специфицирани техническите изисквания за изграждане на електрическите уредби и електропроводите.

22. "Генериращ модул" е модул за производство на електрическа енергия.

23. "Парков модул за производство на електроенергия" е единица или съвкупност от единици, произвеждащи електрическа енергия, която е свързана несинхронно към мрежата или е свързана към нея чрез силова електроника и която също така има една-единствена точка за свързване към електрическата мрежа.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. (Отм. – ДВ, бр. 84 от 2024 г. , в сила от 4.10.2024 г.).

§ 3. (Отм. – ДВ, бр. 84 от 2024 г. , в сила от 4.10.2024 г.).

§ 4. (Отм. – ДВ, бр. 84 от 2024 г. , в сила от 4.10.2024 г.).

§ 5. В тримесечен срок от влизането в сила на тази наредба операторът на електропреносната мрежа и операторите на електроразпределителни мрежи изработват и внасят за одобрение в Комисията за енергийно и водно регулиране общо предложение за методика по чл. 1, ал. 3.

§ 6. В Наредба № 3 от 21.03.2013 г. за лицензиране на дейностите в енергетиката (ДВ, бр. 33 от 2013 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 11а:

а) в ал. 2 т. 5 се изменя така:

"5. обосноваване в съответствие с дефинициите по § 1, т. 77, 78 и 79 от допълнителните разпоредби на Закона за енергетиката, че дейностите или производственият процес на ползвателите на мрежата на територията на индустриалния парк са интегрирани поради определени технически причини или по причини, свързани с безопасността, или когато разпределението на електрическа енергия или природен газ се осъществява основно за собственика, оператора на мрежата или за свързани с тях предприятия;"

б) в ал. 3 т. 7 се изменя така:

"7. обосноваване в съответствие с дефинициите по § 1, т. 77, 78 и 79 от допълнителните разпоредби на Закона за енергетиката, че дейностите или производственият процес на ползвателите на мрежата на територията на географски обособения промишлен обект са интегрирани поради определени технически причини или по причини, свързани с безопасността, или когато разпределението на електрическа енергия или природен газ се осъществява основно за собственика, оператора на мрежата или за свързани с тях предприятия;"

в) алинея 4 се изменя така:

"(4) Към заявлението по ал. 1, в случай че е за територия, на която са разположени енергийни обекти с интегрирана дейност, се прилагат и:

1. описание, както и данни за местонахождението и за площта на територията, на която са разположени енергийни обекти с интегрирана дейност;

2. идентификатори на поземлените имоти на територията, на която са разположени енергийни обекти с интегрирана дейност, по кадастралната карта и кадастралните регистри;

3. обосноваване в съответствие с дефиницията по § 1, т. 25а от допълнителните разпоредби на Закона за енергетиката, че на територията, за която се иска издаване на лицензия за разпределение на електрическа енергия в затворена електроразпределителна мрежа, са разположени енергийни обекти с интегрирана дейност;

4. доказателства за учредени в полза на заявителя вещни права върху елементите на техническата инфраструктура за разпределение на електрическа енергия, както и върху присъединителните съоръжения на затворената разпределителна мрежа към преносната или съответната разпределителна мрежа;

5. проект на общи условия на договорите, както и проект на правила за работа с потребителите на енергийни услуги като част от общите условия на договорите;

6. предварителен договор за присъединяване на затворената електроразпределителна към електропреносната

мрежа или към електроразпределителна мрежа, или договор за присъединяване, в съответствие с наредбата по чл. 116, ал. 7, съответно наредбата по чл. 196, ал. 1 от Закона за енергетиката;

7. доказателства, че чрез затворената електроразпределителна мрежа не се извършва разпределение на електрическа енергия за снабдяване на битови клиенти освен при несистемно ползване на мрежата от малък брой битови клиенти, които работят по трудово или друго правоотношение за ползвател на мрежата и се намират на територията на мрежата;

8. споразумение между заявителя и собствениците на енергийните обекти за формиране на система от обекти с интегрирана дейност.";

г) в ал. 5 думите "Извън случаите по ал. 4" се заличават;

д) алинея 6 се изменя така:

"(6) Комисията уведомява писмено лицензианта за откритото заседание, както и за откритото производство за изменение на издадената му лицензия, в чийто обхват е обособената територия, за която е подадено заявлението за издаване на лицензия по чл. 9, ал. 1, т. 7а или по чл. 9, ал. 1, т. 8а";

е) в ал. 7, т. 1 след думите "или територията на географски обособения промишлен обект" се добавя "или територията, на която са разположени енергийни обекти с интегрирана дейност".

2. В чл. 18:

а) в ал. 1 думите "с изключение на дейностите по чл. 9, ал. 1, т. 7а и 8а за територията на индустриални зони и технологични паркове, които са създадени до 16.03.2021 г. и вписани в регистъра по чл. 21, ал. 1 от Закона за индустриалните паркове и за територията на географски обособен промишлен обект," се заличават, а след думите "съгласно чл. 11, ал. 1" се добавя "или чл. 11а, ал. 1";

б) в ал. 3 след думите "по чл. 11, ал. 2" се добавя "или чл. 11а, ал. 2";

в) в ал. 3, т. 6 думите "освен в случай че няма друг източник на природен газ" се заменят със "с изключение на дейностите по чл. 9, ал. 1, т. 6, 8, 8а и 9".

3. В чл. 156:

а) в ал. 2 думите "се създава компютърна база данни и картотека за лицата и обстоятелствата и решенията, подлежащи на вписване" се заменят със "структурирани бази данни в електронна форма";

б) в ал. 3 думите "и последвалите промени в тях" се заличават;

в) алинея 4 се отменя.

4. В чл. 157:

а) алинея 1 се изменя така:

"(1) Достъпът до регистрите по чл. 156, ал. 1 е свободен и безплатен.";

б) алинея 2 се отменя;

в) в ал. 3 думата "само" се заличава.

5. В чл. 158:

а) алинея 1 се отменя;

б) алинея 2 се изменя така:

"(2) Вписването на обстоятелства в регистрите по чл. 156, ал. 1 се извършва въз основа на данните, съдържащи се в актовете, издадени от комисията, или в други документи, представени пред комисията или служебно събрани от нея.";

в) в ал. 3 думите "да водят и съхраняват съответните регистри" се заличават.

6. Член 159 се отменя.

7. Член 160 се отменя.

8. Член 161 се изменя така:

"Чл. 161. В регистъра по чл. 156, ал. 1, т. 1 се вписват:

1. фирмата/наименованието на дружеството;

2. единният идентификационен код на дружеството или регистрационните данни в случаите на търговска регистрация по законодателството на държава – членка на Европейския съюз;

3. номерът на издадената лицензия;

4. дейността, за която е издадена лицензията;

5. територията, на която се осъществява лицензионната дейност;

6. датата и номерът на решението на комисията, с което се издава лицензията;

7. срокът на лицензията;

8. датата и номерът на решението, с което комисията продължава срока на лицензията, и срокът, за който лицензията е продължена;

9. датата и номерът на решението, с което комисията изменя и/или допълва издадената лицензия;

10. датата и номерът на решението, с което комисията спира упражняването на дейността по издадена лицензия, и срокът, за който упражняването на дейността се спира;

11. датата и номерът на решението, с което комисията прекратява или отнема издадената лицензия."

9. Създават се чл. 161а и чл. 161б:

"Чл. 161а. В регистъра по чл. 156, ал. 1, т. 2 се вписват:

1. фирмата/наименованието на дружеството;

2. единният идентификационен код на дружеството или регистрационните данни в случаите на търговска регистрация по законодателството на държава – членка на Европейския съюз;

3. номерът и датата на решението, с което се издава разрешението;

4. описание на дейността или действието, предмет на разрешението.

Чл. 161б. В регистъра по чл. 156, ал. 1, т. 3 се вписват:

1. номерът и датата на решението;

2. предметът на решението;

3. фирмата/наименованието на дружеството и единният идентификационен код на дружеството или регистрационните данни в случаите на търговска регистрация по законодателството на държава – членка на Европейския съюз;

4. актът, който се приема, изменя, одобрява, или разпоредбите от акт на Европейския съюз, от прилагането на които се иска временно освобождаване."

§ 7. Наредбата е приета на основание чл. 116, ал. 7 от Закона за енергетиката с решение по протокол № 87 от 28.03.2024 г., по т. 1 на Комисията за енергийно и водно регулиране и с нея се отменя Наредба № 6 от

24.02.2014 г. за присъединяване на производители и клиенти на електрическа енергия към преносната или към разпределителните електрически мрежи.

§ 8. Наредбата влиза в сила от деня на обнародването ѝ в "Държавен вестник".

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Наредбата за изменение и допълнение на Наредба № 6 от 28.03.2024 г.

за присъединяване на обекти към електрическите мрежи

(ДВ, бр. 84 от 2024 г., в сила от 4.10.2024 г.)

§ 18. (1) Лицата, на които са издадени становища за присъединяване на обекти за съхранение на електрическа енергия или на обекти за потребление/производство, към които ще се изграждат/поставят несамостоятелни съоръжения/инсталации за съхранение на електрическа енергия, но към датата на влизане в сила на тази наредба не са сключили предварителни договори или договори за присъединяване, предоставят в полза на съответния оператор на електрическа мрежа гаранцията по чл. 16а, ал. 1 или по чл. 57а, ал. 1, или по чл. 84а, ал. 1.

(2) Гаранцията по ал. 1 се предоставя в тримесечен срок от влизане в сила на тази наредба.

(3) В случай че гаранцията по ал. 1 не бъде предоставена в срока по ал. 2, процедурата по присъединяване на обекта се прекратява.

.....